
Bhamini Vilasa by Pandit Jagannatha

పట్టితరాజుగన్నాధకవివరచితః భామినీవిలాసః

Document Information



Text title : Bhamini Vilasa by Pandit Jagannatha

File name : bhAminIvilAsaH.itx

Category : major_works, jagannAthapaNDita

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Jagannathapandita

Transliterated by : Mandar Mali aryavrutta at gmail.com

Proofread by : Mandar Mali

Latest update : May 9, 2020

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

పణ్ణీతరాజజగన్నాథకవివిరచితః భామినీవిలాసః



॥ భామినీవిలాసే ప్రథమః ప్రాస్తావికవిలాసః ॥

మాధుర్యపరమసీమా సారస్వతజలధిమథనసమ్భూతా ।
పిబతామనల్పసుఖదావసుధాయామ్మమసుధాకవితా ॥ ౧ ॥

దిగన్తే శ్రూయన్తే మదమలినగణ్ణాః కరటినః
కరిణ్యః కారుణ్యాస్పదమసమశీలాః ఖలు మృగాః ।
ఇదాసీం లోకేఽస్మిన్ననుపమశిఖానాం పునరయం
నఖానాం పాణ్ణీత్యం ప్రకటయతు కస్మిన్ మృగపతిః ॥ ౨ ॥

పురా సరసి మానసే వికచసారసాలిస్థల-
త్పరాగసురభీకృతే పయసి యస్య యాతం వయః ।
స పల్వలజలేఽధునా మిలదనేకమేకాకులే
మరాలకులనాయకః కథయ రే కథం వర్తతామ్ ॥ ౩ ॥

తృష్ణాలోవిలోచనే కలయతి ప్రాచీం చకారాగణే ।
మోసం ముఞ్చతి కిఞ్చ కైరవకులే కామే ధనుర్ధన్వతి ।
మానే మానవతీజనస్య సపది ప్రస్థానకామేఽధునా ।
ధాతః కిన్ను విధో విధాతుముచితో ధారాధరాడమ్పరః ॥ ౪ ॥

అయి దలదరవిన్ద స్వన్దమానం మరన్దమ్ ।
తవ కిమపి లిహన్తో మఞ్చు గుఞ్చున్తు భృగాః ।
దిశిదిశి నిరపేక్షస్తావకిన్నం వివృణ్వన్ ।
పరిమలమయమనోఽభాన్ధవో గన్ధవాహః ॥ ౫ ॥

సముపాగతవతి దైవాదవహేలాఙ్కటజమధుకరే మాఽగాః ।
మకరన్దతున్దిలానామరవిన్దానామయమ్మహామాన్యః ॥ ౬ ॥
తావత్కేకిల విరసాన్ యాపయ దివసాన్ వనాన్తరే నివసన్ ।
యావన్మిలదలిమాలః కోఽపి రసాలః సముల్లసతి ॥ ౭ ॥

కమలిని మలిసికరోషి చేతః కిమితి బక్తైరవహేలితానభిజ్ఞైః ।
 పరిణతమకరందమార్మికాస్తే జగతి భవన్తు చిరాయుషో మిలిన్దాః ॥ ౮ ॥
 నితరాం నీచోఽస్మీతి త్వం భేదం కూప మా కదాపికృథాః ।
 అత్యన్తసరసహృదయో యతః పరేషాం గుణగృహీతాసి ॥ ౯ ॥
 యేనామన్దమరన్దే దలదురవిన్దే దినాన్యనాయిషత ।
 కుటజే ఖలు తేనేహ తేనే హ మధుకరోణ కథమ్ ॥ ౧౦ ॥
 ఆయి మలయజ మహిమాఽయం కస్య గిరామన్తు విషయన్తే ।
 ఉద్విరతో యద్గరలం ఫణినఃపుష్టాసిపరిమలోద్ధారైః ॥ ౧౧ ॥
 పాటీర తవపటీయానకః పరిపాటీమిమామరీకర్తుమ్ ।
 యత్పిషతామపి నృణాం పిష్టోఽపి తణోషి పరిమలలైః పుష్టిమ్ ॥ ౧౨ ॥
 నీరక్షీరవివేకే హంసాలస్యం త్వమేవ తనుషే చేత్ ।
 విశ్వస్మిన్నధునాన్యః కులవ్రతం పాలయిష్యతి కః ॥ ౧౩ ॥
 ఉపరి కరవాలధారాకారాః క్రూరా భుజ్జమపుజ్గవాః ।
 అన్తః సాక్షాద్రాక్షాదీక్షాగురవో జయన్తి కేఽపి జనాః ॥ ౧౪ ॥
 స్వచ్ఛన్దం దలదరవిన్ద తే మరన్దం
 విన్దన్తో విదధతు గుఞ్జితం మిలిన్దాః ।
 ఆమోదానథ హరిదన్తరాణి నేతుం
 నైవాన్యో జగతి సమీరణాత్ప్రవీణః ॥ ౧౫ ॥
 యాతే మయ్యచిరాన్నిదాఘమిహిరజ్వాలాశనైః శుష్కతాం
 గన్తా కే ప్రతి పాన్ధసన్తతిరసౌ సన్తాపమాలాకులా ।
 ఏవం యస్య నిరన్తరాధిపటలైర్నిత్యం వపుః క్షీయతే ।
 ధన్యం జీవనమస్య మార్గసరసో ధిగ్వారిధీనాం జనుః ॥ ౧౬ ॥
 ఆపేదిరేఽమ్బరపథం పరితః పతఙ్గా
 భుక్తౌ రసాలముకులాని సమాశ్రయన్తే ।
 సజ్కీచమఞ్చితసరస్త్వయి దీనదీనే
 మీనో ను హన్త కతమాం గతిమభ్యుపైతు ॥ ౧౭ ॥
 మధుప ఇవ మారుతేఽస్మిన్ మా సౌరభలోభమమ్బుజని మంస్థాః ।
 లోకానామేవ ముదే మహితోఽప్యాత్మాఽమునార్థితాం నీతః ॥ ౧౮ ॥

గుణ్ణతి మణ్ణు మిలిన్దే మా మాలతి మానమౌనముపయాసీః ।

శిరసా వదాన్యగురవః సాదరమేనం వహన్తిసురతరవః ॥ ౧౯ ॥

యైస్త్వం గుణగణవానపి సతాం ద్విజ్ఞహైవారసేవ్యతాం నీతః ।

తానపి వహోవ పఠీరజ కిం కథయామస్త్వదీయమౌన్నత్యమ్ ॥ ౨౦ ॥

గాహితమఖిలం గహనం పరితోదృష్టాశ్చ విపినః సర్వే ।

సహకార న ప్రపేదే మధుపేన భవత్సమం జగతి ॥ ౨౧ ॥

అవనీతపరిమలాన్తరకథే పదం న్యస్య దేవతరుకుసుమే ।

పుష్పాన్తరేపి గన్తుం వాఙ్మచసి చేద్ భ్రమరధన్యోఽసి ॥ ౨౨ ॥

తటిని చిరాయవిచారయ విన్యభువస్తవపవిత్రాయాః ।

శుష్యన్త్యా ఆపి యుక్తం కిం ఖలు రథోదకాదానమ్ ॥ ౨౩ ॥

పత్రఫలపుష్పలక్షమ్యా కదాప్యదృష్టం వృతం చ ఖలు శూక్తైః ।

ఉపసర్పేమ భవన్తం బర్భర వద కస్య తోభేన ॥ ౨౪ ॥

ఏకస్త్వం గహనేఽస్మిన్ కోకిల న కలం కదాచిదపి కుర్యాః ।

సాజాత్యశక్యాయాఽమి న త్వాం విఘ్నన్తు నిర్దయా కాకాః ॥ ౨౫ ॥

తరుకులసుఖమాపహరాం జనయన్తి జగతిజీవజాతార్తిమ్ ।

కేనగుణేనభవానీతాతహిమానీనిమాం వహసి ॥ ౨౬ ॥

కలభ తవాన్తికమాగతమలిమేనం మాకదాప్యవజ్ఞాసీః ।

అపి దానసున్దరాణ్ద్విపధుర్యాణామయంశిరోధార్యః ॥ ౨౭ ॥

అమరతరుకుసుమసౌరభసేవనసమూర్ణసకలకామస్య ।

పుష్పాన్తరసేవేయం అమరస్య విడమ్బనా మహతీ ॥ ౨౮ ॥

పుష్పాః ఖలు పరపుష్పాః పరితోదృష్టాశ్చవిటపినః సర్వే ।

మాకన్దన ప్రపేదే మధుపేన తవోపమా జగతి ॥ ౨౯ ॥

తోయైరల్పరపి కరుణయా భీమమానౌ నిదాఘే ।

మాలాకార వ్యరచి భవతా యా తరోరస్య పుష్టిః ।

వర్షాకాలే జనయితుమిహ ప్రావృషేణ్యేన వారామ్ ।

ధారాసారానపి వికిరతా విశ్వతో వారిదేన ॥ ౩౦ ॥

ఆరామాధిపతివివేకవికలో నూనం రసా నీరసా

వాత్యాభిః పరుషీలతా దశ దిశశ్చణ్ణాతపో దుఃసహః ।

ఏవం ధన్వతి చమ్పకస్య సకలే సంహారహేతావపి

త్వంసిచన్నమృతేనతోయద కుతోఽప్యవిష్కృతోవేధసా ॥ 3౧॥

న యత్ర స్థేమానం దధురతిభయభ్రాన్తనయనాః

గలద్దనోద్రేకభ్రమదలికదమ్బా కరఱినః ।

లుఱన్ముక్తాభారే భవతి పఱలోకం గతవతో

హారేరదయద్వారే శివశివశివానాం కలకలః ॥ 3౨॥

దధానః ప్రేమాణం తరుషు సమభావేన విపులమ్ ।

న మాలాకారోఽసావకృత కరుణాం బాలబకులే ।

అయం తు ద్రాగుద్యత్ కుసుమనికరాణాం పఱిమతైః ।

దిగంతాతేనే మధుపకులఱుఱ్కారభఱితాన్ ॥ 33॥

మూలం స్థూలమతీవబన్ధనదృఢం శాఖాః శతమ్మాంసలాః

వాసో దుఱ్గమహీధరే తరుపతే కుత్రాస్తి భీతిస్తవ ।

ఏకః కిన్తు మనాగయం జనయతి స్వాస్తే మమాధిజ్వఱ-

జ్వాలాలీవలయీభవన్నకరుణోదావానలో ఘస్మఱః ॥ 3౪॥

గ్రీష్మేభీష్మతఃకఱైఱ్ఱినకృతాదగ్ధోఽపి యశ్చాతక -

స్తాన్వన్యాయన్ధనవాసఱాన్కఱుఱమపిద్రాఢీయసోనీతవాన్

దేవాల్లోచనగోచఱేణ భవతా తస్మిన్నిదానీం యది

స్వీచక్రే కఱకానిపాతనకృపా తత్ కం ప్రతిబ్రూమహే ॥ 3౫॥

దవదహనజటాలజ్వాలజ్వాలాహతానాం

పఱిగలితలతానాం మ్లాయతాం భూఱుహాణామ్ ।

అపిజలధఱఱైలశ్రేణీశ్ఱేష తోయం

వితఱసి బహు కోఽయం శ్రీమదస్తావకీనః ॥ 3౬॥

శ్ఱృణ్వన్ పుఱః పఱుషగఱఱితమస్య హస్త

రే పాన్ధ విస్మితమనా న మనాగపి స్వాః ।

విశ్వాఱ్ఱివారణసమఱ్ఱ్ఱిజివినతోఽయం

నాకఱ్ఱితః కిము సఖే భవతాఽమ్బువాహః ॥ 3౭॥

సౌఱభ్యం భువనత్రయేఽపి విదితం శైత్యం తు లోకోత్తఱమ్ ।

కీఱ్ఱిః కిఱ్ఱ్ఱు దిగఱ్ఱనాగణగతా కిన్తైతదేకంశ్ఱృణు ।

సఱ్ఱానేవ గుణానియం నిగిఱతి శ్రీఖణ్ణ తే సున్దఱాన్ ।

ఉజ్జస్తి ఖలు కోటరేఘ గరలజ్వాలాం ద్విజిహ్వవలీ || ౩౮ ||

నాపేక్షా న చ దాక్షిణ్యం న ప్రీతిర్న చ సజ్జతిః |

తథాపి హరతే తాపం లోకానామున్నతో ధనః || ౩౯ ||

సముత్పత్తిః స్వచ్ఛే సరసి హరిహస్తే నివసతి

ర్విలాసః పద్మాయాః సురహృదయహారీ పరిమలః |

గుణైరత్తైరన్యైరపి చ లలితస్యామ్బుజ తవ

ద్విజోత్తంసే హంసే యది రతిరతివోన్నతిరియమ్ || ౪౦ ||

సాకం గ్రావగణైర్లుఠన్ని మణయస్తీరేఽర్కబిమోఽపమా |

నీరే నీరవర్తః సమం స భగవాన్ నిద్రాతి నారాయణః |

ఏవం వీక్ష్య తవావివేకమపి చ ప్రౌఢిం పరామున్నతేః

కిం నిద్దాన్యథవా స్తవాని కథయ క్షీరార్ణవత్వామహమ్ || ౪౧ ||

కిం ఖలు రత్నైరేతైః కిం పునరభ్రాయితేన వపుషా తే |

సలిలమపి యత్ర తావకమర్ణవ వదనం ప్రయాతి తృషితానామ్ || ౪౨ ||

ఇయత్యాం సమృత్తావపి చ సలిలానాం త్వమధునా

న తృష్ణామార్తానాం హరసి యది కాసార సహసా |

నిదాధే చణ్డాంశౌ కీరతి పరితోం గారనికరం

కృశీభూతః కేషామహహ పరిహర్తాసి ఖలు తామ్ || ౪౩ ||

అయి రోషమురీకరోషి నో చేత్ కిమపి త్వాం ప్రతి వారిధే వదామః |

జలదేన తవార్థినా విముక్తాన్యాపి తోయాని మహాన్ న హా జహాసి || ౪౪ ||

న వారయామో భవతీ విశస్తిం

వర్షాన దిస్తోతసి జహ్నుజాయాః |

న యుక్తమేతత్తు పురో యదస్యా

స్తరజ్జభణ్ణాన్ప్రకటీకరోషి || ౪౫ ||

పౌలోమీపతికాననే విలసతాం గీర్వాణభూమీరుహం

యేనాపూతసముజ్జితాని కుసుమాన్యాజిప్తిరే నిర్జరైః |

తస్మిన్నదయ మధువ్రతే విధివశాన్మాధ్వకిమాకాఙ్కతి

త్వం చేదఞ్చసి లోభమమ్బుజ తదా కిం త్వాం ప్రతిబ్రూమహే || ౪౬ ||

ప్రారమ్భే కుసుమాకరస్య పరితో యస్యోల్లసన్మజ్జారీ

పుష్టో మజ్జలగుణ్ణితాని రవయంస్తానాతనోరుత్సవాన్ |

తస్మిన్నదయ రసాలశాఖిని దృశాం దేవాత్ కృశామఞ్చతి
 త్వఞ్చేన్చున్చున్చుసి చఞ్చురీకవినయస్నీచస్త్యదన్యోఽస్తికః ॥ ౪౭ ॥

ముక్తా మృణాలపటలీ భవతా నిపీతా-
 న్యమ్బూని యత్ర నలినాని నిషేవితాని ।
 రే రాజహంస వద్ తస్య సరోవరస్య
 కృత్యేన కేన భావతాసి కృతోపకారః ॥ ౪౮ ॥

ఏణీగణేషు గురుగర్వనిమీలితాక్షః
 కిం కృష్ణసార ఖలు ఖేలసి కాననేఽస్మిన్ ।
 సీమామిమాం కలయభిన్నకరీన్ద్రకుమ్భ
 ముక్తామయీం హరివిహారవసున్దరాయాః ॥ ౪౯ ॥

జతరజ్వలనజ్వలతాప్యపగతశక్కుం సమాగతాపి పురః ।
 కరిణామరిణా హరిణాలీ హన్యతాం ను కథమ్ ॥ ౫౦ ॥

యేన భిన్నకరికుమ్భవిస్థలన్
 మౌక్తికావలిభిరఞ్చేతా మహీ ।
 అద్య తేన హరిణాన్తికే కథం
 కథ్యతాం ను హరిణా పరాక్రమః ॥ ౫౧ ॥

స్థితిం నోరే దధ్యాః క్షణమపి మదాన్ధేక్షణ సఖే
 గజశ్రేణీనాథ త్వమిహ జటిలాయాం వనభువి ।
 అసో కుమ్భిభ్రాన్త్యా ఖరనఖరవిద్రావితమహా
 గురుగ్రావగ్రామః స్వపితి గిరిగర్భే హరిపతిః ॥ ౫౨ ॥

గిరి గవ్హరేషు గురుగర్వగుమ్భితో
 గజారాజపోత న కదాపి సఞ్చరేః ।
 యది బుధ్యతే హరిశిశుః స్తనన్ధయోః
 భవితా కరేణుపరిశోషితా మహీ ॥ ౫౩ ॥

నిసర్గాదారామే తరుకులసమారోప సుకృతీ
 కృతీ మాలాకారో బకులమపి కుత్రాపి నిధనే ।
 ఇదం కో జానీతే యదయమిహ కోణాన్తరగతో
 జగజ్జాలం కర్తా కుసుమభరసౌరభ్యభరితమ్ ॥ ౫౪ ॥

యస్మిన్ వేల్లతి సర్వతః పరిచలకల్లోలకోలాహలై-

రృన్ధాద్రిశ్రమణశ్రమం హృది హరిన్సృతావలాః పేదిరే ।
 సోఽయం తున్గతిమిన్గ్గలాన్గకవలీకారక్రియాకోవిదః
 కోడే క్రీడతు కన్య కేలి కలహత్యక్తార్ణవో రాఘవః ॥ ౫౫ ॥

లూనం మత్తమతన్గజ్జైః కియదపి చ్చినం తుషారార్ధితైః
 శిష్టం గ్రీష్మజభానుతీన్గ్గకిరణై స్మీకృతం కాననమ్ ।
 ఏషా కోణగతా ముహుః పరిమలైరామోదయన్తిదిశో
 హా కష్టం లలితా లవన్గలతికాదావగ్నినా దహ్యతే ॥ ౫౬ ॥

స్వర్లోకన్య శిఖామాణిః సురతరుగ్రామన్య ధామాద్భుతం
 పౌలోమీపురుహూతయోః పరిణతిః పున్యావలీనామసి ।
 సత్యం నన్దన కిన్విదంసహృదయౌర్నిత్యం విధిః ప్రార్థ్యతే
 త్వత్తః ఖాన్డవరన్గతాన్డవనటో దూరేఽస్తు వైశ్వానరః ॥ ౫౭ ॥

స్వస్వవ్యాప్యతిమగ్నమానసతయా మత్తో నివృత్తే జనే
 చన్జ్ఞాకోటివిపారితారపుటో యాస్యాన్యహం పన్జ్ఞారాత్ ।
 ఏవం కరివరే మనోరథమయం పీయాషమాస్వాదయన్త్యన్తః
 సంప్రవివేశవారణకరాకారః ఫణిగ్రామణిః ॥ ౫౮ ॥

రే వాన్జ్ఞుల్యజషోమృగాః శ్రితనగాః కల్లోలమాలాకులా
 మేతామమ్బుధిగామినీం వ్యవాసితాః సన్గ్రాహితుం వా కథమ్ ।
 అత్త్రైవోచ్ఛలదమ్బునిర్భరమహావర్తైః సమావర్తితో
 యద్ధ్రాహేణ రసాతలం పునరసౌ సీతో గజగ్రామణిః ॥ ౫౯ ॥

పిబ స్తన్యం పోత త్వమిహ మదదన్తావలధియా
 దృగన్తానాధత్సే కిమితి హరిదన్తేషు పరుషాన్ ।
 త్రయాణాం లోకానామపి హృదయతాపం పరిహరన్
 అయం ధీరం ధీరం ధన్వనతి నవనీలో జలధరః ॥ ౬౦ ॥

ధీరధన్వనిభిరలం తే నీరద మేం మాసికో గర్భః ।
 ఉన్మదవారణబుద్ధయా మధ్యేజతరం సముచ్ఛలతి ॥ ౬౧ ॥

వేతన్ణగడకన్ణూతిపాన్ణిత్యపరిపన్థినా ।
 హరిణా హరిణాలీషు కథ్యతాం కః పరాక్రమః ॥ ౬౨ ॥

నీరన్నిర్మలతో జనిర్మధురతా వామాముఖస్పర్ధినీ
 వాసో యన్య హరేః కరేః పరిమలో గీర్వాణచేతోహరః ।

సర్వస్వం తదహో మహాకవిగిరాం కామస్య చామ్భారుహా ।

త్వశ్చోత్ప్రీతిమురీకరోషి మధుపే తత్త్వాం కిమాచక్షమహే ॥ ౬౩॥

లీలాముకులితనయనం కింసుఖశయనం సమాతనుషే ।

పరిణామవిషమహరిణా కరినాయక వర్ణతే వైరమ్ ॥ ౬౪॥

విదుషాం వదనాద్వాచః సహసా యాన్తి నో బహిః ।

యాతాశ్చేన్న పరాఞ్చన్తి ద్విరదానాం రదా ఇవ ॥ ౬౫॥

ఔదార్యం భువనత్రయేఽపి విదితం సమ్భూతిరమ్భోనిధే-

ర్వాసో నన్దనకాననే పరిమలో గీర్వాణచేతోహరః ।

ఏవం దాత్మగురోర్గుణాః సురతరోః సర్వేఽపి లోకోత్తరాః ।

స్థాదర్థిప్రవర్థితార్పణవిధావేకో వివేకోయదీ ॥ ౬౬॥

ఏకో విశ్వసతాం హరామ్యపఘ్నుణః ప్రాణానహం ప్రాణినా-

మిత్యేవమృరిచిన్ద్య మా స్వమనసి వ్యాధాఽనుతాపం కృథాః ।

భూపానాం భవనేషు కిఞ్చ విమలక్షేత్రేషు గూఢాశయాః

సాధూనామరయో వసన్తి కతి నో త్వత్తుల్యకక్షాః ఖలా ॥ ౬౭॥

విశ్వాస్య మధురవచనైః సాధూన్యే వఞ్చయన్తి నమ్రతమాః ।

తానపి దధాసి మాతః కాశ్యపి యాతస్తవాపి చ వివేకః ॥ ౬౮॥

అన్యా జగద్ధితమయీ మనసః ప్రవృత్తిః ।

అన్యేవ కాపి రచనా వచనావలీనామ్ ।

లోకోత్తరాచ కృతిరాకృతిరాత్తహృయా ।

విద్యావతాం సకలమేవ గిరాం దవీయః ॥ ౬౯॥

ఆపద్గతః కిల మహాశయచక్రవర్తీ

విస్తారస్యత్యకృతపూర్వముదారభావమ్ ।

కాలాగురుర్దహనమధ్యగతః సమన్తా

ల్లోకోత్తరం పరిమలం ప్రకటీకరోతి ॥ ౭౦॥

విశ్వాభిరామగుణగౌరవగుమ్ఫితానాం

రోషోఽపి నిర్మలధియాం రమణీయ ఏవ ।

లోకమ్పూణైః పరిమలైః పరిపూరితస్య

కాశ్మీరజస్య కటుతాపి నితాన్తరమ్యా ॥ ౭౧॥

లీలాలుణ్ణితశారదాపురమహాసమ్పన్నరాణాం పురో

విద్యాసద్మవినిర్గలత్కణముషో వల్గాన్తి చేత్వామరాః ।
 ఆద్య శ్వః ఫణినాం శకున్తశిశవో దన్తావలానాం శశాః
 సింహానాఞ్చ సుఖేన మూర్ధసుపదం ధాస్యతి శాలావృకాః ॥ ౭౨॥

గీర్భిర్గురూణాం పరుషాక్షరాభిస్త్రిరస్కృతా యాన్తి నరా మహత్త్వమ్ ।
 అలబ్ధశాణోత్కపణా నృపాణాం న జాతు మాలా మణయో వసన్తి ॥ ౭౩॥

వహతి విషధరాన పటీరజన్మా శిరస్త్తి మషీపటలం దధాతి దీపః ।
 విధురపి భజతేతరాం కలజ్క పిశునజనం ఖలు బిభ్రతి క్షీతీన్యాః ॥ ౭౪॥

సత్పూరుషః ఖలు హితాచరణైరమన్త-
 మానన్దయత్యఖిలలోకమనుక్త ఏవ ।
 ఆరాధితః కథయ కేనకరైరుదారై-
 రిన్దుర్వికాశయతి కైరవిణీకులాని ॥ ౭౫॥

కృతమపి మహోపకారం పయ ఇవ పీత్వా నిరాతజ్కమ్ ।
 ప్రత్యుత హన్తుం యతతే కాకోదరసోదరఖలో జగతి ॥ ౭౬॥

ఖల కాపట్యదోషేణ దూరేణైవ విస్సృజ్యతే ।
 అపాయశక్కిభిర్లోకైర్విషేణాశీవిషో యథా ॥ ౭౭॥

పాణ్ణిత్యం పరిహత్య యస్య హి కృతే బన్దిత్వమాలమ్బితం
 దుష్ప్రాప్యం మనసాపి యో గురుతరైః క్షేణైః పదం ప్రాపితః ।
 రూఢస్త్రతన చేన్నిగీర్య సకలాం పూర్వోపకారావలీం
 దుష్టః ప్రత్యవతిష్ఠతే తదధునా కస్మే కిమాచక్మహే ॥ ౭౮॥

పరార్థవ్యాసజ్గాదుపజహదపి స్వార్థపరతా-
 మభేదైకత్వం యో వహతి గుణభూతేషు సతతమ్ ।
 స్వభావాద్యస్యాన్తః స్ఫురతి లలితోదాత్తమహిమా
 సమర్థో యో నిత్యం స జయతితరాం కోఽపి పురుషః ॥ ౭౯॥

వంశభవో గుణవానపి సజ్జివశేషేణ పూజ్యతే పురుషః ।
 నహి తూమ్నిఫలవికలో వీణాదణ్ణః ప్రయాత్తి మహిమానమ్ ॥ ౮౦॥

అమితగుణోఽపి పదార్థో దోషేణైకేన నిన్దితో భవతి ।
 నిఖిలరసాయనమహితో గన్ధేనోగ్రేణలశున ఇవ ॥ ౮౧॥

ఉపకారమేవ తనుతే విపద్ధతః సద్గుణో నితరామ్ ।

మూర్ఛాం గతో మృతో వా నిదర్శనం పారదోఽత్ర రసః ॥ ౮౨॥

వనాతే ఖేలన్తీ శశకాశకుమాలోక్య చకితా

భుజప్రాస్తం భర్తుర్భజతి భయహర్తుః సపది యా ।

అహో నేయం సీతా దశవదనసీతా హలరదైః

పరీతా రక్షోభిః శ్రయతి వివశా కామపి దశామ్ ॥ ౮౩॥

పురో గీర్వాణానాం నిజభుజబలాహోపురుషికా-

మహోకా రజ్కారం పురభిది శరం సమ్ముఖతయా ।

స్మరస్య స్వర్బాలానయన శుభమాలార్చనపదం

వపుః సద్యో భాలానలభసితజాలాస్పదమభూత్ ॥ ౮౪॥

యుక్తం సభాయాం ఖలు మర్కటానాం శాఖాస్తరూణామ్మృదులా సనాని ।

సుభాషితం చీత్కృతిరాతిథేయీ దనైర్నఖాగ్రైశ్చ విపాటనాని ॥ ౮౫॥

కిం తీర్థం హరిపాదపద్మభజనం కిం రత్నమచ్ఛా మతిః

కిం శాస్త్రం శ్రవణేన యస్య గలతి ద్వైతోధకారోదయః ।

కిం మిత్రం సతతోపకారరసికం తత్త్వావబోధఃసఖే

కః శత్రుర్వద ఖేదదానకుశలో దుర్వాసనాసంఘయః ॥ ౮౬॥

నిష్ఠాతోఽపి చ వేదాన్తే సాధుత్వం నైతి దుర్జనః ।

చిరం జలనిధౌ మగ్నౌ మైనాక ఇవ మార్దవమ్ ॥ ౮౭॥

నైర్గుణ్యమేవ సాధీయో ధిగస్తు గుణగౌరవమ్ ।

శాఖినోఽనేయే విరాజన్తే ఖణ్ణ్యన్తే చన్దనద్రుమాః ॥ ౮౮॥

పరోపసర్పణానన్తచిన్తానలాశఖాశతైః ।

అచుమ్పితాన్తఃకరణాః సాధు జీవన్తి పాదపాః ॥ ౮౯॥

శూన్యేఽపి చ గుణవత్తామాతన్వానః స్వకీయగుణజాలైః ।

వివరాణీ ముద్యన్ ద్రాగూర్ణాయురివ సుజనో జయతి ॥ ౯౦॥

ఖలః సజ్జనకార్పాసరక్షణైకహుతాశనః ।

పరదుఃఖాగ్నిశమనే మారుతః కేన వర్జ్యతామ్ ॥ ౯౧॥

పరగుహ్యగుప్తినిపుణం గుణమయమఖిలేః సమీహితం నితరామ్ ।

లలితామ్బరమివ సజ్జనమాఖవ ఇవ దూషయన్తి ఖలాః ॥ ౯౨॥

కారుణ్యకుసుమాకాశః శాన్తిశైత్యహుతాశనః ।

యశఃసౌరభ్యలశునః ఖల సజ్జనదుఃఖదః ॥ ౯౩॥

ధత్తే భరం కుసుమపత్రఫలావలీనాం

మర్మవ్యథాం స్పృశతి శీతభవాం రుజం చ ।

యో దేహమర్చయతి చాన్యసుఖస్య హేతో-

స్తస్మై వదాన్యగురవే తరవే నమోఽస్తు ॥ ౯౪॥

హాలాహలం ఖలు పిపాసతి కౌతుకేన

కాలానలం పరిచుచుమ్పిషతి ప్రకామమ్ ।

వ్యాలాధిపచ్చ యతతే పరిబ్ధమద్ధా

యో దుర్జనం వశయితుం కురుతే మనీషామ్ ॥ ౯౫॥

దీనానామిహ పరిహాయ శుష్కసన్యాన్యోదార్య ప్రకటయతో మహీధరోషు ।

ఔన్నత్యం పరమమవాప్య దుర్మదస్య జ్ఞాతాఽయం జలధర తావకోఽవివేకః ॥ ౯౬॥

గిరయో గురవస్తభ్యోఽప్యూర్వీ గుర్వీ తతోఽపి జగదణ్ణమ్ ।

తస్మాదప్యతిగురవః ప్రలయేప్యచలా మహాత్మానః ॥ ౯౭॥

వ్యోమ్ని స వాసం కురుతే చిత్ర నిర్మాతి సుందరం పవనే ।

రచయతి రేఖాః సలిలే చరతి ఖలే యస్తు సత్కారమ్ ॥ ౯౮॥

హారం వక్షసి కేనాపి దత్తమజ్ఞేన మర్కటః ।

లేథి జిప్రుతి సంక్షిప్య కరోత్యున్నతమాననమ్ ॥ ౯౯॥

మలినేఽపి రాగపూర్ణాం వికసితవదనామనల్పజల్పేఽపి ।

త్వయి చపలేఽపి చ సరసాం భ్రమర కథం వా సరోజినీం త్యజసి ॥ ౧౦౦॥

స్వార్థం ధనాని ధనికాత్ప్రతి గృణ్ణతో యద్

అస్యం భజేన్మృతినతాం కిమిదం విచిత్రమ్ ।

గృణ్ణన్వ్రార్థమపి వారినిధేః పయోఽపి

మేఘాఽయమేతి సకలోఽపి చ కాలిమానమ్ ॥ ౧౦౧॥

జనకః సానువిశేషో జాతిః కాష్ఠం భుజ్జమ్మైః సగ్గః ।

స్వగుణైరేవ పటీరజ యాతోఽసి తథాపి మహిమానమ్ ॥ ౧౦౨॥

కస్త్రై హస్త ఫలాయ సజ్జన గుణగ్రామాజ్జనే సజ్జసి

స్వాత్మోపరస్కరణాయ చేన్మమ వచః పథ్యం సమాకర్ణయ ।

యే భావా హృదయం హరన్తి నితరాం శోభాభరైః సమ్భృతా-

స్తైరేవాస్య కలేః కలేవరపుషో దైనన్దినం వర్ధనమ్ ॥ ౧౦౩॥

ధూమాయితా దశ దిశో దలితారవిన్దా

దేహం దహన్తి దహనా ఇవ గన్ధవాహః ।

త్వామస్తరేణ మృదుతామ్రదలామ్రమజ్జ

గుజ్జన్ముధువ్రత మధో కిల కోకిలస్య ॥ ౧౦౪॥

భిన్నా మహాగిరిశిలాః కరజాగ్రజాగ్ర

దుద్ధామశౌర్యనికరైః కరటిశ్రమేణ ।

దేవే పరాచి కరిణామరిణా తథాపి

కుత్రాపి నాపి ఖలు హా పిశితస్య లేశః ॥ ౧౦౫॥

గరితమాకర్ణ్య మనాగజ్ఞే మాతుర్నిశార్థజాతోఽపి ।

హారాశశురుత్పతితుం ద్రాగజ్ఞాన్యాకుచ్య లీయతే నిభృతమ్ ॥ ౧౦౬॥

కిమహం వదామి ఖల దివ్యతమం గుణపక్షపాతమభితో భవతః ।

గుణశాలినో నిఖిలసాధుజనాన్ యదహర్నిశం న ఖలు విస్మరసి ॥ ౧౦౭॥

రే ఖల తవ ఖలు చరితం విదుషాం మధ్యే విచిచ్య వక్ష్యామి ।

అథవాలం పాపాత్మన్ కృతయా కథయాపి తే హతయా ॥ ౧౦౮॥

ఆనన్దమృగదావాగ్నిః శీలశాఖిమదద్విపః ।

జ్ఞానదీపమహావాయురయం ఖలసమాగమః ॥ ౧౦౯॥

ఖలాస్తు కుశలాః సాధుహితప్రత్యూహకర్మణి ।

నిపుణాః ఫణినఃప్రాణానపహర్తున్నిరాగసామ్ ॥ ౧౧౦॥

వదనే వినివేశితాభుజ్జీ పిశునానారసనామిషేణ ఘ్రాత్రా ।

అనయా కథమన్యథావలీథా నహి జీవన్తి చ నామ నాగమస్త్రాః ॥ ౧౧౧॥

కృతం మహోన్నతం కృత్యమర్జితం చామలం యశః ।

యావజ్జీవం సఖే తుభ్యం దాస్యామో విపులాశిషః ॥ ౧౧౨॥

అవిరతం పరకార్యకృతాం సతాం మధురిమాతిశయేన వచోఽమృతమ్ ।

ఆపి చ మానసమమ్బునిధిర్యశోవిమలశారదపార్వణచన్ద్రికా ॥ ౧౧౩॥

ఏత్య కుసుమాకరో మే సజ్జీవయితా గిరం చిరం మగ్రామ్ ।

ఇతి చిన్తయతో హృదయే పికస్య సమధాయ శోభితేన శరః ॥ ౧౧౪॥

నిర్గుణః శోభతే నైవ విపులా డమ్బరోఽపి నా ।

ఆపాతరమ్యపుష్ప శ్రీశోభితా శాల్మలిర్యథా ॥ ౧౧౫ ॥

పక్ష్యైర్వినాసరో భాతి సదః ఖలజనైర్వినా ।
కటువర్జైవినా కావ్యం మానసం విషయైర్వినా ॥ ౧౧౬ ॥

తత్త్వం కిమపి కావ్యానాం జానాతి విరలో భువి ।
మార్మికః కో మరన్ధానామస్తరేణ మధువ్రతమ్ ॥ ౧౧౭ ॥

సరజస్కామ్నాఙ్జువర్ణాం కణ్ణకప్రకరాన్వితామ్ ।
కేతకీం నేవనే హస్త కథం రోలమ్బ నిస్త్రప ॥ ౧౧౮ ॥

యథా తానం వినా గగో యథా మానం వినా నృపః ।
యథా దానం వినా హస్తీ తథా జ్ఞానం వినా యతిః ॥ ౧౧౯ ॥

సన్తః స్వతః ప్రకాశన్తే గుణా న పరతో నృణామ్ ।
ఆమోదో నహి కస్తూర్యాః శపథేన విభావ్యతే ॥ ౧౨౦ ॥

అపి బత గురు గర్వం మాస్మ కస్తూరి యాసీ-
రఖిలపరిమలానాం మౌలినా సౌరభేణ ।
గిరిగహనగుహాయాం లీనమత్యన్తదీనం
స్వజనకమమునైవ ప్రాణహీనం కరోషి ॥ ౧౨౧ ॥

దూరీకరోతి కుమతిం విమలీకరోతి
చేతశ్చిరన్తనమఘం చులుకీకరోతి ।
భూతేషు కిం చ కరుణాం బహులీకరోతి
సంఘః సతాం కిము న మఙ్గలమాతనోతి ॥ ౧౨౨ ॥

అనవరతపరోపకారవ్యగ్రీభవదమలచేతసాం మహతామ్ ।
ఆపాతకాటవాని స్ఫురన్తిం వచనాని భేషజానీవ ॥ ౧౨౩ ॥

వ్యాగుఙ్జాన్మధుకరపుఙ్జామఙ్జుగీతాన్యాకర్ణ్య శ్రుతిమదజ్జాల్లయాతిరోకాత ।
ఆభూమీతలనతకన్ధరాణి మన్యేఽరణ్యేఽస్మిన్నవనిరుహో కుటుమ్బకాని ॥ ౧౨౪ ॥

మృతస్య లిప్సా కృపణస్య దీత్సా
విమార్గ గాయాశ్చ రుచిః స్వకాన్తే ।
సర్పస్య శాన్తిః కుటిలస్య మైత్రీ
విధాతృస్సృష్టౌ న హి దృష్టపూర్వా ॥ ౧౨౫ ॥

ఉత్తమానామపి స్త్రీణాం విశ్వాసో నైవ విద్యతే ।

రాజప్రియాః కేరవిణ్యో రమన్తే మధుపైః సహ ॥ ౧౨౬ ॥

అయాచితః సుఖం దత్తే యాచితశ్చ న యచ్ఛతి ।
సర్వస్వం చాపి హరతే విధిరుచ్ఛజ్ఞలో నృణామ్ ॥ ౧౨౭ ॥

దోర్లణ్ణద్వయకుణ్ణలీకృతలసతోద్గణ్ణచణ్ణాంశుగ-
ధ్వస్తోద్గణ్ణవిపక్షమణ్ణలమథ త్వాం వీక్ష్య మధ్యేరణమ్ ।
వల్గ్గణ్ణవముక్తకాణ్ణవలయజ్వాలావలీ తాణ్ణవ
భ్రశ్యత్థాణ్ణవరుష్టపాణ్ణవమహో కో న క్షితీశః స్మరేత్ ॥ ౧౨౮ ॥

ఖణ్ణితానేత్రకాణ్ణాలిమజ్జురజ్జునపణ్ణితాః ।
మణ్ణితాఖిలదిక్ప్రాంతాశ్చణ్ణాంశోః పాన్తు భానవః ॥ ౧౨౯ ॥

ఇతి శ్రీమత్పణ్ణితరాజజగన్నాథకవివిరచితే భామినీవిలాసే
ప్రాస్తావికో నామ ప్రథమో విలాసః ॥ ౧ ॥

॥ భామినీవిలాసే ద్వితీయః శ్లోకౌరవిలాసః ॥

న మనాగపి రాహురోధశక్కా న కలక్కానుగమో న పాణ్ణుభావః ।
ఉపవీయత ఏవ కాపి శోభా పరితో భామిని తే ముఖస్య నిత్యమ్ ॥ ౧ ॥

నితరాం పరుషా సరోజమాలా న మృణాలాని విచారవేశలాని ।
యది కోమలతా తవాక్కానామథ కా నామ కథాపి పల్లవానామ్ ॥ ౨ ॥

స్వేదామ్బుసాన్ద్రకణశాలికపోలపాలీ
దోలాయితశ్రవణకుణ్ణలవన్దనీయా ।
ఆనన్దమజ్కురయతి స్మరణేన కాపి
రమ్యా దశా మనసి మే మదిరేక్షణాయాః ॥ ౩ ॥

కస్తూరికాతిలకమాలి విధాయ సాయం
స్మేరాననా సపది శీలయ సౌధమాలిమ్ ।
ప్రోఢిం భజన్తు కుముదాని ముదాముదారా-
ముల్లాసయన్తు పరితో హరితో ముఖాని ॥ ౪ ॥

తన్మజ్జుమన్దహసితం శ్వసితాని తాని
నా వై కలక్కువిధురా మధురాననశ్రీః ।
అద్యాపి మే హృదయమున్మదయన్తి హన్త
సాయన్తనామ్బుజసహోదరలోచనాయాః ॥ ౫ ॥

ప్రాతస్తరాం ప్రణమనే విహితే గురూణా

మాకర్ణ్య వాచమమలాం భవ పుత్రణీతి ।

నేదీయసి ప్రియతమే పరమప్రమోద

పూర్ణాదరం దయితయా దధిరే దృగంతాః ॥ ౬॥

గురుజనభయమద్విలోకనాంతః సముదయదాకులభావముద్వహాంత్యః ।

దరదలదరవిస్థసుస్థరే హా హరిణదృశో నయనే న విస్మరామి ॥ ౭॥

బదరామలకామ్రదాడిమానామపహృత్య శ్రియమున్నతో క్రమేణ ।

అధునా హరణే కుచో యతేతే దయితే తే కరిశావకుమృలజ్ఞాప్యః ॥ ౮॥

జమ్పిరశ్రియమతిలజ్ఞ్యం లీలయైవ వ్యానప్రికృతకమనయిహేమ కుమ్భా ।

నీలామ్నోరుహనయనేఽధునా కుచో తే స్పర్ధితే కిల కనకాచలేన సార్థమ్ ॥ ౯॥

కపోలపాలీ తవ తన్వి మన్యే లావణ్యధన్యే దిశ ముత్తరాఖ్యామ్ ।

ఆభాతి యస్యాం లలితాలకాయాం మనోహరా వైశ్రవణస్య లక్ష్మీః ॥ ౧౦॥

నీపీం నియమ్య శిథిలాముషసి ప్రకాశ-

మాలోక్య వారిజదృశః శయనం జిహోసోః ।

నైవావరోహతి కదాపి చ మానసాన్యే

నాభేః ప్రభా సరసిజోదరసోదరాయాః ॥ ౧౧॥

ఆలీషు కేలీరభసేన బాలా ముహుర్మూలాలాపముపాలపస్తీ ।

ఆరాదుపాకర్ణ్య గిరం మాదియాం సౌదామినీయాం సుషమామయాసీత్ ॥ ౧౨॥

ముదైవ నక్తం పరికల్ప్య గన్తుం మృషైవ రోషాదుపజల్పతో మే ।

ఉదశ్రుచన్చన్నయనా నతాన్గీ గిరం న కాం కామురరీచకార ॥ ౧౩॥

తవధి కుశలీ పురాణశాస్త్రస్మృతిశతచారువిచారజో వివేకః ।

యదవాధి న పదం దధాతి చిత్తే హరిణకిశోదృశో దృశోర్విలాసః ॥ ౧౪॥

ఆగతః పతిరితీరితం జన్తైః శ్శృణ్వతీ చకితమేత్య దేహాలీమ్ ।

కౌముదీవ శిశిరికరిష్యతే లోచనే మమ కదా మృగేక్షణామ్ ॥ ౧౫॥

అవధౌ దివసావసానకాలే భవనద్వారి విలోచనే దధానా ।

అవలోక్య సమాగతం తదా మామథ రామా వికసన్ముఖీ బభూవ ॥ ౧౬॥

వక్షోజాగ్రం పాణినామృష్య దూరం యాతస్య ద్రాగాననాబ్జం ప్రియస్య ।

శోణాగ్రాభ్యాం భామినీలోచనాభ్యాం జోషం జోషం జోషమేవావతస్థే ॥ ౧౭ ॥

గురుభిః పరివేష్టితాపి గణ్ణస్థలకణ్ణాయనచారుకక్తవేన ।

దరదర్శితహేమబాహునాలా మయి బాలా నయనాఞ్చలం చకార ॥ ౧౮ ॥

గురుమధ్యగతా మయా నతాఙ్గీ నిహతా నీరజకోరకేణ మన్దమ్ ।

దరకుణ్ణలతాణ్ణవం నతభ్రూలతికం మామవలోక్య ఘూర్ణితాసీత్ ॥ ౧౯ ॥

వినయే నయనారుణప్రసారాః ప్రణతో హస్త నిరస్తరాశ్రుధారాః ।

అపి జీవితసంశయః ప్రయాణే న హి జానే హరిణాక్షి కేన తుష్యే ॥ ౨౦ ॥

అకరుణమృషాభాషాసిన్ధో విముఞ్చ మమాఞ్చలం

తవ పరిచితః స్నేహః సమ్యక్మయేత్యభిధాయినీమ్ ।

అవిరలగలద్వాపాం తస్వీం నిరస్తవిభూషణ

క ఇహ భవతీం భద్రే నిద్రే వినా వినివేదయేత్ ॥ ౨౧ ॥

తీరే తరుణ్యా వదనం సహాసం నీరే సరోజం చ మిలద్ధికాసమ్ ।

ఆలోక్య ధావత్సుభయత్ర ముగ్ధా మరన్దలుభ్ధాలికిశోరమాలామ్ ॥ ౨౨ ॥

వీక్ష్య వక్షావి విపక్షకామినీహారలక్ష్మ దాయతస్య భామినీ ।

అంసదేశవినివేశితాం క్షణాదాచకర్ష నిజబాహువల్లరీమ్ ॥ ౨౩ ॥

దరానమత్కన్దరబన్దమీషన్నిమీలితస్నిగ్ధవిలోచనాబ్జమ్ ।

అనల్పనిశ్వాసభరాలసాఙ్గం స్మరామి సఙ్గం చిరమఙ్గనాయాః ॥ ౨౪ ॥

రోషావేశాన్నిర్గతం యామయుగ్మాదేత్య ద్వారం కాఞ్చిదాఖ్యాం గృణన్తమ్ ।

మామాఙ్గాయైవాయయో కాతరాక్షీ మన్ద మన్దం మన్దిరాదిన్దిరేవమ్ ॥ ౨౫ ॥

హృదయే కృతశైవలానుషక్ణా ముహురఙ్గాని యతస్తతః క్షిపన్తీ ।

ప్రియనామపరే ముఖే సఖీనామతిదీనామియమాదధాతి దృష్టిమ్ ॥ ౨౬ ॥

ఇత ఏవ నిజాలయం గతాయా వనితాయా గురుభిః సమావృతాయాః ।

పరివర్తితకన్ధరం నతభ్రు స్మయమానం వదనామ్బుజం స్మరామి ॥ ౨౭ ॥

కథయ కథమివాశా జాయతాం జీవితే మే

మలయభుజగవాన్తా వాన్తి వాతాః కృతాన్తాః ।

అయమపి ఖలు గుఙ్గాన్మఙ్గాల మాకన్దమోలో

మలుకయతి మదీయాం చేతనాం చఞ్చరీకః ॥ ౨౮ ॥

నిరుధ్య యాన్తీం తరసా కపోతీం కూజత్కపోతస్య పురో దధానే ।

మయి స్మితార్ద్రం వదనారవిన్దం సా మన్దమన్దం నమయామ్భుభూవ ॥ ౨౯॥

తిమిరం హరతి హరితాం పురః స్థితా
తిరయన్తి తాపమథ తాపశాలినామ్ ।

వదనవిపస్తవ చకోరలోచనే
పరిముద్రయన్తి సరసీరుహశ్రియః ॥ ౩౦॥

కుచకలశయుగాన్తర్మామకీనం నఖాఙ్కం
సపులకతను మన్దం మన్దమాలోకమానా ।
వినిహితవదనం మాం వీక్ష్యబాలా గవాక్షే-
చకీతతను నతాఙ్గీ సద్మ సద్యో వివేశ ॥ ౩౧॥

విధాయ మా మదనానుకూలం
కపోలమూలం హృదయే శయానా ।

తస్య తదానామతులాం బలారేః
సామ్రాజ్యలక్ష్మీమధరీచకార ॥ ౩౨॥

ముహురర్థితయాద్య నిద్రయా మే బత యామే చరనే నివేదితాయాః ।
చిబుకం సుదృశః స్పృశామి యావన్మయి తావన్మిహిరోఽపి నిర్ణయోఽభూత్ ॥ ౩౩॥

శ్రుతిశత్రమపి భూయః శీలితం భారతం వా
విరచయతి తథా నో హన్త సన్తాపశాన్తిమ్ ।

అపి సపది యథాయం కేలివిశ్రాన్తకాన్తా
వదనకమలవలగత్కాన్తిసాన్తో నకారః ॥ ౩౪॥

లవలీ తవ లీలయా కపోలే కవలీకుర్వతి కోమలవిషా ।
పరిపాణ్ణురపుణ్ణరీకఖణ్ణే పరిపేతుః పరితో మహాధయః ॥ ౩౫॥

యావనోద్మనితాన్తశక్కితాః శీలశౌర్యబలకాన్తిలోభితాః ।
సఙ్కచన్తి వికసన్తి రాఘవే జానకీనయనసీరజ్శ్రియః ॥ ౩౬॥

అధిరోప్యహరస్య హత చాపం
పరితాపమ్పృశమయ్య బాన్ధవానామ్ ।

పరిణోష్యతి వా న వా యువాయం
నిరపాయం మిథిలాధినాథపుత్రీమ్ ॥ ౩౭॥

భుజపఞ్జరే గృహీతా నవపరిణీతా వరేణ రహసి వధూః ।
తత్కాలజాలపతితా బాలకురఙ్గీవ వేపతే నితరామ్ ॥ ౩౮॥

ఉపనిషదః పరిపీతా గీతాపి చ హస్త మతిపథం నీతా ।
 తదపి న హా విధువదనా మానససదనాద్ బహిర్యాతి ॥ ౩౯॥
 అకరుణహృదయ ప్రియతమ ముఞ్చామి త్వామితః పరం నాహమ్ ।
 ఇత్యాపవతి కరామ్బుజమాదాయాలీ జనస్య వికలా సా ॥ ౪౦॥
 లోభాద్భరాటికానాం విక్రతుం తక్రమవిరతమటన్త్యా ।
 లభ్యో గోపకీశోర్యా మధ్యస్థ్యం మహేన్ద్రనీలమణిః ॥ ౪౧॥
 రూపారుచిం నిరసీతుం రసయన్త్యా హరిముఖస్య లావణ్యమ్ ।
 సుదృశః శివశివ సకలే జాతా సకలేవరే జగత్సరుచిః ॥ ౪౨॥
 ప్రాణాపహరణేనాసి తుల్యోహాలాహలేన మే ।
 శశాంక కేన ముగ్ధేన సుధాంశురితి భాషితః ॥ ౪౩॥
 కిం జల్పసి ముగ్ధతయా హస్త మమాంకం సువర్ణవర్ణమితి ।
 తప్యాతి పతతి హతాశే తదా హతాశే తులాం తవారోహేత్ ॥ ౪౪॥
 ఔత్సుక్యాత్పరిమిలతాం త్రపయా సజ్కోచమఞ్చుతాం చ ముహుః ।
 నవసంకమ యోర్యానోర్నయనానాముత్సవో జయతి ॥ ౪౫॥
 గరిమాణమర్పయిత్వా లఘిమానం కుచతటాత్కూరజ్గదృశామ్ ।
 స్వీకుర్వతే నమస్తే యూనాం ధైర్యాయ నిర్వివేకాయ ॥ ౪౬॥
 న్యఞ్చుతి వయసి ప్రథమే సముదఞ్చుతి తరుణిమని తదా సుదృశః ।
 దదతి స్మ మధురిమాణం వాచో గతయశ్చ విభ్రమాశ్చ భృశమ్ ॥ ౪౭॥
 నిస్సమశోభాసౌభాగ్యం నతాఙ్గ్య నయనద్వయమ్ ।
 ఆన్యో యాలోకనానన్ద విరహాదివ చఞ్చలమ్ ॥ ౪౮॥
 గురుమధ్యే హరిణాక్షీ మార్తికశకలైర్నిహస్తుకామం మామ్ ।
 రదయన్ప్రీతరసనాగ్రం తరలితనయనం నివారయాఞ్చక్రే ॥ ౪౯॥
 నయనాఞ్చలావమర్శం యా న కదాచిత్పూరా సేహే ।
 ఆలిఙ్గితాపి జోషం తస్థా సా గన్తుకేన దయితేన ॥ ౫౦॥
 మానపరాగ్మదనాపి ప్రియా శయానేవ దయితకరకమలే ।
 ఉద్వేల్లల్లభజమల సగ్రీవాబన్ధం కపోలమాధతే ॥ ౫౧॥
 లోచనపుల్లామ్బోజ ద్వయలోభాన్తోలితైకమనాః శుభ్రే ।
 కస్తూరీతిలకమిషాదయమలికేఽలిస్తవోల్లసతి ॥ ౫౨॥

అధరజని ప్రియసవిధే కథమపి సంవేశితా బలాద్గురుభిః ।
కిం భవితేతి సశక్యం పఙ్కజనయనా పరాన్వశతి ॥ ౫౩ ॥

చింతామీలితమానసో మనసిజః సఖ్యో విహీనప్రభాః
ప్రాణేశః ప్రణయాకులః పునరసావాస్తాంసమస్తాకథా ।
ఏతత్త్వాం వినివేదయామి మమ చేదుక్తిం హితాం మన్యసే
ముగ్ధే మా కురు మానమాననమిదం రాకాపత్తిరేష్వ్యతి ॥ ౫౪ ॥

అలఙ్కర్తుం కర్ణౌ భృశమనుభవన్త్యా నవరుజం
ససీస్కారం తిర్యగ్యలితవదనాయా మృగదృశః ।
కరాబ్జవ్యాపారానతిసుకృతసారాన్ రసయతో
జనుః సర్వం శ్లాఘ్యం జయతి లలితోత్తంస భవతః ॥ ౫౫ ॥

ఆయాతైవ నిశా నిశాపతికరైః కీర్ణం దిశామన్తరం
భామిన్యో భవనేషు భూషణగణైరజ్ఞాన్యలఙ్కర్వతే ।
ముగ్ధే మానమపాకరోషి న మనాగద్యాపి రోషేణ తే
హా హా బాలమృణాలతోఽప్యతితరాం తన్వీ తనుస్తామ్యతి ॥ ౫౬ ॥

వాచో మాఙ్గలికీః ప్రయాణసమయే జల్పత్యనల్పం జనే
కేలీమన్దిరమారుతాయనముఖే విన్యస్తవక్త్రామ్బుజా ।
నిఃశ్వాసగ్లపితాధరం పరిపతద్బాష్పార్ద్రవక్షోరుహా
బాలా లోలవిలోచనా శివ శివ ప్రాణేశమాలోకతే ॥ ౫౭ ॥

యదవాధి దయితో విలోచనాభ్యాం సహచరి దైవవశేన దూరతోఽభూత్ ।
తదవధి శిథిలీకృతో మదీయైరథ కరణైః ప్రణయో నిజక్రియాసు ॥ ౫౮ ॥

నిఖిలాం రజనీం ప్రియేణ దూరాదుపయాతేన విబోధితా కథాభిః ।
అధికం న హి పరయామి వక్తుం సఖి మా జల్ప తవాయసీ రసజ్ఞా ॥ ౫౯ ॥

నిపతద్బాష్పసంరోధ ముక్తవాఙ్మల్యతారకమ్ ।
కదా నయనసీలాబ్జమాలోకేయ మృగీదృశః ॥ ౬౦ ॥

యది లక్ష్మణ సా మృగేక్షణా న మదీక్షాసరణీం సమేష్యతి ।
అమునా జడజీవితేన మే జగతా వా విఫలేన కిం ఫలమ్ ॥ ౬౧ ॥

భవనం కరుణావతీ విశస్తి గమనాజ్ఞాలవలాభలాలసేషు ।
తరుణేషు విలోచనాన్వ మాలామథ బాలా పథి పాతయామ్బుభూవ ॥ ౬౨ ॥

పాపం హస్త మయా హతేన విహితం సీతాపి యద్యాపితా

సా మామిస్తుముఖీ వినా బత వనే కిం జీవితం ధాస్యతి |

ఆలోకేయ కథం ముఖం సుకృతినాం కిం తే వదిష్యతి మాం

రాజ్యం యాతు రసాతలం పునరిదం న ప్రాణీతుం కామయే || ౬౩||

ఉషసి ప్రతిపక్షకామినీ సదనాదన్తికమఞ్చుతి ప్రియే |

సుదృశీ నయనాబ్జకోణయోరుదియాయ త్వరయాఽరుణదయుతిః || ౬౪||

క్షమాపణైకపాదయోః పదయోః పతతి ప్రియే |

శేముః సరోజనయనా నయనారుణకాన్తయః || ౬౫||

నిర్వాసయన్తి ధృతిమఙ్గనానాం శోభా హరేరేణదృశోధయన్త్యాః |

చిరాపరాధస్మృతిమాంసలోఽపి రోషః క్షణప్రాఘుణీకో బభూవ || ౬౬||

రాజ్ఞో మత్ప్రతికూలాన్యే మహద్భయముపస్థితమ్ |

బాలే వారయ పాస్థస్య వాసదానవిధానతః || ౬౭||

మలయానిలమనలీయతి మణిభవనే కాననీయతి క్షణతః |

విరహేణ వికలహృదయా నిర్జలమీనాయతే మహిలా || ౬౮||

కాలాగురుద్రవం సా హాలాహలవద్విజానతీ నితరామ్ |

అపి నీలోత్పలమాలాం బాలా వ్యాలావలిం కీలామనుత || ౬౯||

విధివఞ్చితయా మయా న యాతం సఖి సజ్కేతనికేతనం ప్రియస్య |

అధునా బత కిం విధాతుకాప్రో మయి కామో నృపతిః పునర్న జానే || ౭౦||

విరహేణ వికలహృదయా విలపన్తి దయిత దయితేతి |

ఆగతమపి తం సవిధే పరిచయహీనేవ వీక్షతే బాలా || ౭౧||

దారిద్ర్యం భజతే కలానిధిరయం రాకాఽధునా హ్లయతి

స్వైరకైరవకాననేషు పరితో మాలిన్యముస్మీలతి |

ద్యోతన్తే హరిదన్తరాణి సుహృదాం వృన్దం సమానన్దతి

త్వం చేదఞ్చసి కాఞ్చనాఙ్గీ వదనామ్భోజే వికాసశ్రియమ్ || ౭౨||

పాటీరద్రుభుజఙ్గపుఙ్గవముఖా యాతా ఇవాతాపినో

వాతా వాన్తి దహన్తి లోచనమమీ తామ్రా రసాలద్రుమాః |

ఏతే హస్త కిరన్తి కూజితమయం హాలాహలం కోకిలా

బాలా బాలమృణాలకోమలతనుః ప్రాణాన్ కథం రక్షతు || ౭౩||

ఆయాతైవ నిశా మనో మృగశా మునిన్ద్ర మాతన్వతీ
 మానో మే కథమేష సంప్రతి నిరాతక్కుం హృది స్థాస్యతి ।
 ఊహాపోహమిమం సరోజనయనా యావద్విధత్తేతరాం
 తావత్కామన్మపాతపత్రసుషమం బిమ్బం బభాసే విధోః ॥ ౭౪॥

ప్రభాతసమయప్రభాం ప్రణయినిహ్నువానాం రసాద-
 ముష్య నిజపాణినా దృశమమీలయం లీలయా ।
 ఆయం తు ఖలు పద్మినీపరిమలాలిపాటచ్చరై-
 రవేరుదయమధ్యగాదధికచారూ తైర్మారుతైః ॥ ౭౫॥

విదూరాదాశ్చర్యస్తిమితమథ కీళ్ళిత్ పరిచయా-
 దుదఞ్చాచ్చాఞ్చల్యం తదను పరితస్పారితరుచి ।
 గురూణాం సజ్ఞాతే సపది మయి యాతే సమజని
 త్రపాఘూర్ణత్తారం నయనామిహ సారజ్జదృశః ॥ ౭౬॥

కపోలావున్మీలనన్వపులకపాలీ మయి మనా-
 జ్యృశన్వన్తఃస్మేరస్తబకితముఖామ్నోరుహారుచః ।
 కథఙ్కారం శక్యః పరిగదితుమిన్దీవరహశో
 దలద్రాణానిర్వద్రసభరసపణ్ణా భాణితయః ॥ ౭౭॥

రాజానం జనయామ్నభూవ సహసా జైవాతత్పక త్వాం తు యః
 సోఽయం కుణ్ణితసర్వశక్తీనికరో జాతో జరార్తో విధిః ।
 సంప్రత్యున్మదఖణ్ణారీటనయనావక్రాయ నిత్యశ్రియే
 దాతా రాజ్యమఖణ్ణమస్య జగతో ధాతా నవో మన్మథః ॥ ౭౮॥

అవిర్భూతా యదవధి మధుస్యన్దినీ నన్దనూనోః
 కాన్తిః కాచిన్నిఖలనయనాకర్షణే కార్మరాజ్ఞా ।
 శ్వాసో దీర్ఘస్తవధి ముఖే పాణ్ణిమా గణ్ణమూలే
 శూన్యా వృత్తిః కులమృగదృశాం చేతసి ప్రాదురాసీత్ ॥ ౭౯॥

ప్రసక్లే గోపానాం గురుషు మహిమానం యదుపతే-
 రుపాకర్ణ్య స్విద్యత్పులకితకపోలా కులవధూః ।
 విషజ్వాలాజాలం ఝటితి వమతః పన్నగపతేః
 ఘణాయాం సాశ్చర్యం కథయతితరాం తాణ్ణవవిధిమ్ ॥ ౮౦॥

కైశోరే వయసి క్రమేణ తనుతామాయతి తన్వ్యాస్తనా-

వాగామిన్యఖిలేశ్వరే రతిపతౌ తత్కాలమస్యాజ్జయాయా ।
 ఆస్యే పూర్ణశశాంకతా నయనయోస్తాదాత్మ్యమమ్భారుహం
 కింఞ్చాసీదమృతస్య భేదవిగమః సాచిస్మితే తాత్వికః ॥ ౧౧ ॥

శయితా శైవలశయనే సుషమాశేషా నవేన్దులేఖేవ ।
 ప్రియమాగతమపి సవిధే సత్కురుతే మధురపిక్షణైరేవ ॥ ౧౨ ॥

అధరద్యుతిరస్తపల్లవా ముఖశోభాశశికాన్తిలజ్ఘినీ ।
 తనురప్రతిమా చ సుభ్రువో న విధేరస్య కృతిం వివక్షతి ॥ ౧౩ ॥

వ్యత్యస్తం లపతి క్షణం క్షణమహో మౌనం సమాలమృతే
 సర్వస్మిన్విదధాతి కిం చ విషయే దృష్టిం నిరాలమృనామ్ ।
 శ్వాసం దీర్ఘమురీకరోతి న మనా గజ్జేషు ధత్తే ధృతిం
 వైదేహీవిరహవ్యథావికలితో హా హస్త లక్ష్మేశ్వరః ॥ ౧౪ ॥

ఉదితం మణ్డలమిన్దోరుదితం సద్యో వియోగివర్ధేణ ।
 ముదితం చ సకలలలనా చూడామణిశాసనేన మదనేన ॥ ౧౫ ॥

ప్రాదుర్భవతి పయోదే కజ్జలమలినం బభూవ నభః ।
 రక్తం చ పథికహృదయం కపోలపాలీ మృగీదృశః పాణ్ణు ॥ ౧౬ ॥

ఇదమప్రతిమం పశ్య సరః సరసిజైర్వృతమ్ ।
 సఖే మా జల్ప నారీణాం నయనాని దహన్తి మామ్ ॥ ౧౭ ॥

ముఞ్చసి నాద్యాపి రుషం భామిని ముదిరాలిరుదియాయ ।
 ఇతి సుదృశః ప్రియవచనైరపాయి నయనాబ్జకోణశోణరుచిః ॥ ౧౮ ॥

ఆలోక్య సున్దరి ముఖం తవ మన్దహాసం
 నన్దన్త్యమన్దమరవిన్దధియా మిలిన్తాః ।
 కిం చాసితాక్షి మృగలాఞ్చాససమ్భ్రమేణ
 చఞ్చాపుటం చటులయన్తి చిరం చకోరాః ॥ ౧౯ ॥

స్మితం నైతత్కిన్తు ప్రకృతిరమణీయం వికసితం
 ముఖం బ్రూతే కో వా కుసుమమిదముద్యత్పరిమలమ్ ।
 స్తనద్వన్ద్యం మిథ్యా కనకనిభమేతత్ఫలయుగం
 లతా సేయం రమ్యా భ్రమరకులనమ్యా న రమణీ ॥ ౨౦ ॥

సఙ్గ్రామాఙ్గణసమ్మృతాహతకియద్విశ్వమ్భరాధీశ్వర
 వ్యాదీరీకృతమధ్యభాగవివరోస్మిలన్నభోనీలిమా ।

అఙ్కారప్రఖరైః కరైః కవలయన్నేతన్మహీమణ్ణలం
 మార్తణ్డోఽయముదేతి కేన పశునా లోకే శశాఙ్కీకృతః ॥ ౯౧॥

శ్యామం సితం చ సుదృశో న దృశోః స్వరూపం
 కిం తు స్ఫుటం గరలమేతదథామృతం చ ।
 నో చేత్కథం నిపతనాదనయోస్తదేవ
 మోహం ముదం చ నితరాం దధతే యువానః ॥ ౯౨॥

అల్పిర్బుగో వా నేత్రం వా యత్ర కిఞ్చద్విభాసతే ।
 అరవిన్దం మృగాఙ్గో వా ముఖం వేద మృగీదృశః ॥ ౯౩॥

సువిరలమాక్తికతారే ధవలాంశుకచన్ద్రికా చమత్కారే ।
 వనపరిపూర్ణచన్ద్రే సున్దరి రాకాఽసి నాత్రసన్దేహః ॥ ౯౪॥

రూపజలా చలనయనా నాభ్యావర్తా కచావలిభుజఙ్గా ।
 మజ్జన్తి యత్ర సన్తః సేయం తరుణీ తరఙ్గణీవిషమా ॥ ౯౫॥

శోణాధరాంశు సమ్భిన్నాస్తన్వి తే వదనాబుజే ।
 కేసరా ఇవ కాశన్వే కాన్తదన్తాలికాన్తయః ॥ ౯౬॥

దయితే రదనత్విషాం మిషాదయి తేఽమీ విలసన్తి కేసరాః ।
 అపి చాలకవేషధారిణో మకరన్దస్పృహయా లవోఽలయః ॥ ౯౭॥

తయా తిలోత్తమీయన్త్యా మృగశావకచక్షుషా ।
 మమాఽయం మానుషో లోకో నాకలోక ఇవాభవత్ ॥ ౯౮॥

అఙ్కాయమానమలికే మృగనాభిపఙ్కం
 పఙ్కేరుహోక్షి వదనం తవ వీక్ష్య బిభ్రత్ ।

ఉల్లాసపల్లవితకోమలపక్షమూలా-
 శ్చృణ్వాపుటం చటులయన్తి చిరం చకోరాః ॥ ౯౯॥

శిశిరేణ యథా సరోరుహం దివసేనామృతరశ్మిమణ్ణలమ్ ।
 న మనాగపి తన్వి శోభతే తవ రోషేణ తథేదమాననమ్ ॥ ౧౦౦॥

చలద్భరుఙ్గమివామోఙ్భజ మధీరనయనం ముఖమ్ ।
 తదీయం యది దృశ్యేత కామః క్రుద్ధోఽస్తు కిం తతః ॥ ౧౦౧॥

శతకోటికరినచిత్తః సోఽహం తస్యాః సుధైకమయమూర్తేః ।
 యేనాకారిషి మిత్రం సువికలహృదయో విధిర్వాచ్యః ॥ ౧౦౨॥

శ్యామలేనాఙ్గితం బాలే భాలే కేనాపి లక్ష్మణా ।

ముఖం తవాస్తరాసుప్త భృంజిపుల్లాబుజాయతే ॥ ౧౦౩॥

అద్వితీయం రుచాత్మానం మత్వా కిం చన్ద్ర హృష్యసి ।

భూమణ్ణలమిదం మూఢ కేన వా వినిభాలితమ్ ॥ ౧౦౪॥

నీలాఞ్చలేన సంవృతమాననమాభాతి హరిణనయనాయాః ।

ప్రతిబిమ్బిత ఇవ యమునాగభీరనీరాస్తరేణాఙ్కః ॥ ౧౦౫॥

స్తనాభోగే పతన్ భాతి కపోలాత్కుటిలోఽలకః ।

శశాఙ్కబిమ్బతో మేరౌ లమ్బమాన ఇవోరగః ॥ ౧౦౬॥

యథా లతాయాః స్తబకానతాయాః

స్తనావనస్త్రే నితరాం సమాఽసి ।

తథా లతా పల్లవినీ సగర్వే

శోణాధరాయాః సదృశీ తవాఽపి ॥ ౧౦౭॥

ఇదం లతాభిః స్తబకానతాభి-

ర్మనోహరం హస్త వనాస్తరాలమ్ ।

సదైవ సేవ్యం స్తనభారవత్సో

న చేదయువత్సో హృదయం హరేయుః ॥ ౧౦౮॥

సామదాగమనబృంహితతోషా జాగరేణ గమితాఖిలదోషా ।

బోధితాఽపి బుబుధే మధుపైర్న ప్రాతరాననజసౌరభలుభైః ॥ ౧౦౯॥

అవిచిన్ద్యశక్తివిభవేన సున్దరీ

ప్రథితస్య శమ్భరరిపోప్రభావతః ।

విధుభావమఞ్చితతమాం తవాననం

నయనే సరోజదలనిర్విశేషతామ్ ॥ ౧౧౦॥

మీనవతీ నయనాభ్యాం కరచరణాభ్యాం ప్రఫుల్లకమలవతీ ।

తైవాలినీ చ కేఞ్చైః సురసేయం సున్దరీ సరసీ ॥ ౧౧౧॥

పాన్థ మన్దమతే కిం వా సన్తాపమనువిన్దసి ।

పయోధరం సమాశాస్య యేన శాన్తిమవాప్నుయాః ॥ ౧౧౨॥

సమ్పశ్యతాం తామతిమాత్రతన్వీం

శోభాభిరాభాసితసర్వలోకామ్ ।

సౌదామినీ వా సితయామినీ వే-

తేష్యవం జనానాం హృది సంశయోఽభూత్ || ౧౧౩||

సపల్లపా కిం ను విభాతి వల్లరీ

సఫుల్లపద్మా కిమయం ను పద్మినీ ।

సముల్లసత్పాణిపదాం స్మితాననా-

మితీక్షమాణైః సమలమ్పి సంశయః || ౧౧౪||

నేత్రాభిరామం రామాయా వదనం వీక్ష్య తత్క్షణమ్ ।

సరోజం చన్ద్రబిమ్బం వేత్యఖిలాః సమశేరత || ౧౧౫||

కనకద్వకాన్తికాన్తయా మిలితం రామముదీక్ష్య కాన్తయా ।

చపలాయుతవారిభ్రమాన్ననృతే చాతకపోతకైర్వనే || ౧౧౬||

వనితేతి వదన్వేతాం లోకాః సర్వే వదన్తు తే ।

యూనాం పరిణతా సేయం తపస్యోత మతం మమ || ౧౧౭||

స్మయమానాననాం తత్ర తాం విలోక్య విలాసినీమ్ ।

చకోరాశ్చఞ్చరీకాశ్చ ముదం పరతరం యయుః || ౧౧౮||

వదనకమలేన బాలే స్మితసుషమాలేశమాదధాసి యదా ।

జగదిహ తదైవ జానే దశార్ధబాణేన విజితమితి || ౧౧౯||

కలిన్దజానీరభరేఽధర్మగ్నా

బకాః ప్రకామం కృతభూరిశబ్దాః ।

ధ్యాన్వేన వైరాద్వినిగార్యమాణాః

క్రోశన్తి మన్యే శశినః కిశోరాః || ౧౨౦||

పరస్పరాసంక్లమఖానతభ్రువః పయోధరౌ పనితరౌ బభూవతుః ।

తయోరమృష్యన్నయమున్నతిం పరామవైమి మధ్యస్తనిమానమేతి || ౧౨౧||

జనమోహకరం తవాలి మన్యే చికురాకారమిదం వనాన్ధకారమ్ ।

వదనేన్దురుచామిహాప్రచారాదివ తన్వజ్ఞీ నితాన్తకాన్తికాన్తమ్ || ౧౨౨||

దివానిశం వారిణీ కణ్డదఘ్న దివాకరారాధనమాచరన్తి ।

వక్షోజతాయై కిము పక్ష్మలాక్ష్యాన్తపశ్చరత్యమ్బుజపక్ష్మరేషా || ౧౨౩||

వియోగవహ్నికుణ్డేఽస్మిన్ హృదయే తే వియోగిని ।

ప్రియసంక్లమఖాయైవ ముక్తాహారస్తపస్యతి || ౧౨౪||

నిధిం లావణ్యానాం తవ ఖలు ముఖం నిర్మితవతో

మహామోహం మన్యే సరసిరుహసూనోరుపచితమ్ ।
 ఉపేక్ష్య త్వాం యస్మాద్విధుమయమకస్మాదిహ కృతీ
 కలాహీనం దానం వికల ఇవ రాజానమకరోత్ ॥ ౧౨౫॥

స్తనాస్తర్గతమాణిక్యవపుర్భహిరుపాగతమ్ ।
 మనోఽనురాగి తే తన్వి మన్యే వల్లభమీక్షితుమ్ ॥ ౧౨౬॥

జగదస్తరమమృతమయైరంశుభిరాపూరయన్నితరామ్ ।
 ఉదయతి వదనవ్యాజాత్ కిము రాజా హరిణశావనయనాయాః ॥ ౧౨౭॥

తిమిరశారదచన్దిరచన్దికాః కమలవిద్రుమచమ్పకకోరకాః ।
 యది మిలన్తి కదాపి తదాననం ఖలు తదా కలయా తులయామహే ॥ ౧౨౮॥

ప్రియే విషాదం జహిహీతి వాచం
 ప్రియే సరాగం వదతి ప్రియాయాః ।
 వారాముదారా విజగాల ధారా
 విలోచనాభ్యాం మనసశ్చ మానః ॥ ౧౨౯॥

రాజ్యాభిషేకమాజ్ఞాయ శమ్భరాసురవేరిణః ।
 సుధాభిర్జగతీమధ్యం లిమ్పతీవ సుధాకరః ॥ ౧౩౦॥

ఆననం మృగశావాఙ్మ్యో వీక్ష్య లోలాలకావృతమ్ ।
 భ్రమదభ్రమరసమ్భారం స్మరామి సరసీరుహమ్ ॥ ౧౩౧॥

యాస్తీ గురుజనైః సాకం స్మయమానాననామ్బుజా ।
 తిర్యగ్రీవం యదద్రాక్షీత్ తన్నిష్పత్రాక రోజ్జగత్ ॥ ౧౩౨॥

నయనాని వహస్తు ఖజ్జనానామిహ నానావిధమగ్గభగ్గభాగ్యమ్ ।
 సదృశం కథమాననం సుశోభం సుదృశో భజ్జురసమ్పదాంఽబుజేన ॥ ౧౩౩॥

మృణాలమన్దానిలచన్దనానా-
 ముశీరశైవాలకుశేశయానామ్ ।
 వియోగదూరీకృతచేతనానాం
 వినైవ శైత్యం భవతి ప్రతీతిః ॥ ౧౩౪॥

విబోధయన్ కరస్పర్శైః పద్మినీం ముదితాననామ్ ।
 పరిపూర్ణోఽనురాగేణ ప్రాతర్జయతి భాస్కరః ॥ ౧౩౫॥

ఆనమ్య వల్లవచన్వైర్వినివారితేఽపి

రోషాత్ ప్రయాతుముదితే మయి దూరదేశమ్ ।

బాలా కరాజ్జులినిదేశవశంవదేన

క్రీడాబిడాలాశశునాఽఽశు రురోధ మార్గమ్ ॥ ౧౩౬ ॥

అభూదప్రత్యూహః కుసుమశరకోదణ్ణమహిమా

విలీనో లోకానాం సహ నయనతాపోఽపి తిమిరైః ।

తవాఽస్మిన్ పీయాషం కిరతి పరితస్త్వన్ని వదనే

కుతో హేతోః శ్వేతో విధురయముదేతి ప్రతిదినమ్ ॥ ౧౩౭ ॥

విన్దైవ శస్త్రం హృదయాని యూనాం వివేకాజామపి దారయన్త్యః ।

అనల్పమాయామయవల్గులీలా జయన్తి నీలాబ్జదలాయతాఞ్శ్యః ॥ ౧౩౮ ॥

యదవధి విలాసభవనం యోవనముదియాయ చన్ద్రవదనాయాః ।

దహనం వినైవ తదవధి యూనాం హృదయాని దహ్యన్తే ॥ ౧౩౯ ॥

న మిశ్రయతి లోచనే సహసితం న సమ్భాషతే

కథాసు తవ కిం చ సా విరచయత్యరాలాం భ్రువమ్ ।

విపక్షసుదృశః కథామితి నివేదయన్త్యా పురః

ప్రియస్య శిఖిలీకృతః స్వవిషయేఽనురాగగ్రహః ॥ ౧౪౦ ॥

వడవానలకాలకూటవన్మకరవ్యాలగణైః సహైధితః ।

రజనీరమణో భవేన్నుజాం న కథం ప్రాణవియోగకారణమ్ ॥ ౧౪౧ ॥

లభ్యేత పుణ్యైర్గుహిణీ మనోజ్ఞా

తయా సుపుత్రాః పరితః పవిత్రాః ।

స్ఫీతం యశస్తైః సముదేతి నిత్యం

తేనాస్య నిత్యః ఖలు నాకలోకః ॥ ౧౪౨ ॥

ప్రభురాపి యాచితుకామో భజతే వామోరు లాఘవం సహసా ।

యదహం త్వయాఽధరార్థీ సపది విముఖ్యా నిరాశతాం సీతః ॥ ౧౪౩ ॥

జలకుమ్భముమ్భితరసం సపది సరస్యాః సమానయన్త్యాస్తే ।

తటకుఞ్జాగూఢసురతం భగవానే కో మనోభవో వేద ॥ ౧౪౪ ॥

త్వమివ పథికః ప్రియో మే విటపిస్తోమేషు గమయతి క్లేశాన్ ।

కిమితోఽన్యత్ కుశల మే సంప్రతి యత్పాంథ జీవామి ॥ ౧౪౫ ॥

కిమితి కృశాసి కృశోదరి కిం తవ పరకీయవృత్తాన్తైః ।

కథయ తథాపి ముదే మమ కథయిష్యతి పాంథ తవ జాయా ॥ ౧౪౬ ॥

తులామనాలోక్య నిజామఖర్వం

గౌరాజ్ఞీ గర్వం న కదాపి కుర్యాః ।

లసన్తి నానాఫలభారవతోస్య

లతాః కియతోస్య గహనాన్తరేషు ॥ ౧౪౭॥

ఇయముల్లసితా ముఖస్య శోభా పరిపుల్లం నయనామ్బుజద్వయం తే ।

జలదాదిభయం జగద్విత్తన్వన్ కలితః క్వాపి కిమాలి నీలమేఘః ॥ ౧౪౮॥

ఆసాయం సలిలాన్తః సవితారముపాస్య సాదరం తపసా ।

అధునాబ్జేన మనాక్ తవ మానిని తులనా ముఖస్యాఽపి ॥ ౧౪౯॥

అయి మన్దస్మితమధురం వదనం తన్వజ్ఞి యది మనాక్కురుషే ।

అధునేవ కలయ శమితం రాకారమణస్య హస్త సామ్రాజ్యమ్ ॥ ౧౫౦॥

మధురతరం స్మయమానః స్వస్మిన్నేవాలపఞ్చనైః కిమపి ।

కోకనదయన్త్రిలోకీ మాలమ్బనశూన్యమీక్షతే క్షీబః ॥ ౧౫౧॥

మధురసాన్మధురం హి తవాధరం తరుణి మద్వదనే వినివేశయ ।

మమ గృహాణ కరోణ కరామ్బుజం ప ప పతామి హ హా భ భ భూతలే ॥ ౧౫౨॥

శతేనోపాయానాం కథమపి గతః సౌధశిఖరం

సుధాఫేనస్వచ్ఛే రహసి శయితాం పుష్పశయనే ।

విబోధ్య ఙామాజ్ఞీ చకితనయనాం స్మేరవదనాం

సనిఃశ్వాసం శ్లిష్యత్యహహ సుకృతీ రాజరమణీమ్ ॥ ౧౫౩॥

గుఙ్గాన్తి మఙ్గా పరితో గత్వా ధావన్తి సమ్ముఖమ్ ।

ఆవర్తన్తే నివర్తన్తే సరసీషు మధువ్రతాః ॥ ౧౫౪॥

యథా యథా తామరసేక్షణా మయా

పునః సరాగం నితరాం నిషేవితా ।

తథా తథా తత్త్వకథేవ సర్వతో

వికృత్య మామేకరసం చకార సా ॥ ౧౫౫॥

హరిణీప్రేక్షణా యత్ర గృహిణీ న విలోక్యతే ।

నేవితం సర్వసమ్పద్భిరపి తద్భవనం వనమ్ ॥ ౧౫౬॥

లోలాలకావలిచలన్నయనారవిన్ద

లీలావశంవదితలోకవిలోచనాయాః ।

సాయాహని ప్రణయినో భవనం బ్రజత్యా-

శ్చేతో న కస్య హరతే గతిరజ్ఞనాయాః ॥ ౧౫౭ ॥

దన్తాంశుకాన్తమరవిన్దరమాపహారి

సాన్త్యామృతం వదనమేణవిలోచనాయాః ।

వేధా విధాయ పునరుక్తమివేన్దుబిమ్బ

దూరికరోతి న కథం విదుషాం వరేణ్యః ॥ ౧౫౮ ॥

సానుకమ్పాః సానురాగాశ్చతురాః శీలశీతలాః ।

హరన్తి హృదయం హన్త కాన్తాయాః స్వాన్తవృత్తయః ॥ ౧౫౯ ॥

అలకాః ఫణిశావతుల్యశీలా నయనాన్తా పరిపుణ్ణితేషులీలాః ।

చపలోపమితాం ఖలు స్వయం యా బత లోకే సుఖసాధనం కథం సా ॥ ౧౬౦ ॥

వదనే తవ యత్ర మాధురీ సా హది పూర్ణా కరుణా చ కోమలేఽభూత్ ।

అధునా హరిణాక్షి హా కథం వా గతిరన్వైవ విలోక్యతే గుణానామ్ ॥ ౧౬౧ ॥

అనిశం నయనాభిరామయా రమయా సమ్మదినో ముఖస్య తే ।

నిశి నిఃసరదిన్దిరం కథం తులయామః కలయాపి పఙ్కజమ్ ॥ ౧౬౨ ॥

అజైః సుకుమారతరైః సా కుసుమానాం శ్రియం హరతి ।

వికలయతి కుసుమబాణో బాణాశీభిర్మమప్రాణాన్ ॥ ౧౬౩ ॥

ఖిద్యతి సా పథి యాన్తి కోమలచరణా నితమ్బభారేణ ।

ఖిద్యామి హన్త పరితన్ద్రూప విలోకనేన వికలోఽహమ్ ॥ ౧౬౪ ॥

మధురాగమనోస్మఖే మురారావసుభారార్తిభృతాం వాఙ్గనానామ్ ।

ప్రలయజ్వలనాయతే స్య రాకా భవనాకాశమజాయతామ్బురాశిః ॥ ౧౬౫ ॥

కేలీమన్దిరమాగతస్య శమకైరాశీరపాస్యేజ్జితైః

సుప్తాయాః సరుషఃసరోరుహదృశః సంవీజనం కుర్వతః ।

జానన్త్యాప్యసభిజ్ఞయేవ కపటవ్యామీలితాఙ్గా సఖి

శ్రాన్తాసీత్యభిధాయ వక్షసి తయా పాణిర్మమాసజ్జితః ॥ ౧౬౬ ॥

మాన్ధర్యమాపగమనం సహ శైశవేన

రక్తం సహైవ మనసాఽధరబిమ్బమాసీత్ ।

కిఞ్చాభవన్మృగకిశోరదృశో నితమ్బః

సర్వాధికో గురురయం సహ మన్యథేన ॥ ౧౬౭ ॥

శ్వాసోఽనుమానవేద్యః శీతాన్యజ్ఞాని నిశ్చలా దృష్టిః ।
 న స్యాత్ సుభగ కథేయం తిష్ఠతు తావత్కథాన్తరం కథయ ॥ ౧౬౮ ॥
 పాణౌ కృతః పాణిరిలాసుతాయాః సస్వేదకమ్పా రఘునన్దనేన ।
 హిమామ్బుసన్గ్గానిలవిహ్వలస్య ప్రభాతపద్మస్య బభార శోభామ్ ॥ ౧౬౯ ॥
 అరుణమపి విద్రుమద్రుం మృదులతరం చాపి కిసలయం బాలే ।
 అధరీకరోతి నితరాం తవధరౌ మధురీమాతిశయాత్ ॥ ౧౭౦ ॥
 సుదృశో జితరత్నజాలయా సురతాన్తశ్రమబిన్దుమాలయా ।
 అలికేన చ హేమకాన్తినా విదధే కాఽపి రుచిః పరస్పరమ్ ॥ ౧౭౧ ॥
 పరపూరుషదృష్టిపాత వజ్రాహతిభీతా హృదయం ప్రియస్య సీతా ।
 అవిశత్ పరకామినీ భుజజ్జీభయతః సత్వరమేవ సోఽపి తస్యాః ॥ ౧౭౨ ॥
 అజ్ఞాని దత్త్వా హేమాజ్ఞీ ప్రాణాన్ బుణిఆసి చేన్సృణామ్ ।
 యుక్తమతన్న తు పునః కోణం నయనపద్మయోః ॥ ౧౭౩ ॥
 జితరత్నరుచాం సదా రదానాం సహవాసేన పరాం ముదం దదానామ్ ।
 విరసాదధరీకరోతి నాసామధునా సాహసశాలి మౌక్తికం తే ॥ ౧౭౪ ॥
 విలసత్యాననం తస్యా నాసాగ్రస్థితమౌక్తికమ్ ।
 ఆలక్షితబుధాశ్లేషం రాకేన్దోరివ మణ్ణలమ్ ॥ ౧౭౫ ॥
 నిభాల్య భూయో నిజగౌరిమాణం మా నామ మానం సహసైవ యాసీః ।
 గృహే గృహే పశ్య తవాజ్గవర్ణా ముగ్ధే సువర్ణావలయో లుతన్తి ॥ ౧౭౬ ॥
 కరికుమ్భతలామరోజయోః క్రియమాణాం కవిభిర్విశ్రేణ్ణితైః ।
 కథమాలి శ్శృణోషి సాదరం విపరీతార్థవిదో హి యోషితః ॥ ౧౭౭ ॥
 పరిష్వజన్ రోషవశాత్ తిరస్కృతః
 ప్రీయో మృగాజ్ఞ్యా శయితః పరాజ్ముఖః ।
 కిం దుఃఖితోఽసావితీ కాన్దిశికయా
 కదాచిదాచుమ్భ్య విరాయ సస్వజే ॥ ౧౭౮ ॥
 చేలాఞ్చాలేనాననశీతరశ్మి సంవృణ్వతీనాం హరిదృశ్వరీణామ్ ।
 వజ్రాగనానాం స్మరజాతకమ్పాదకాణ్ణసమ్పాతమియాయ నీపీ ॥ ౧౭౯ ॥
 అధరేణ సమాగమాద్రదానా మరుణిమ్నా పిహితోఽపి శుక్లభావః ।
 హసితన సితేన పక్ష్మలాజ్ఞ్యాః పునరుల్లాసమవాప జాతపక్షః ॥ ౧౮౦ ॥

సరసిరుహోదరసురభావధరితబిమ్బాధరే మృగాక్షి తవ |
 వద వదనే మణిరదనే తామ్బూలం కేన లక్షయేమ వయమ్ || ౧౮౧||
 శయితా సవిధేఽప్యసీశ్వరా సఫలీకర్తుమహో మనోరథాన్ |
 దీయతా దయితాననామ్బుజం దరమీలన్నయనా నిరీక్షతే || ౧౮౨||
 వదనారవిన్దసౌరభ లోభాదిన్దిరేషు నిపతత్సు |
 మయ్యుధరారీని సుదృశో దృశో జయన్త్యతిరుషా పరుషాః || ౧౮౩||
 ఇతి శ్రీమత్పణ్ణితరాజజగన్నాథావిరచితే భామినీవిలాసే
 శ్లోకైరో నామ ద్వితీయో విలాసః || ౨||

|| భామినీవిలాసే తృతీయః కరుణావిలాసః ||

దైవే పరాగ్వదనశాలిని హస్త జాతే
 యాతే చ సంప్రతి దివం ప్రతి బన్ధురత్వే |
 కస్మై మనః కథయితాసి నిజామవస్థాం
 కః శీతలైః శమయితా వచనైస్తవాధిమ్ || ౧||
 ప్రత్యుద్గతా సవినయం సహసా పురేవ
 స్మేరైః స్మరస్య సచివైః సరసావలోకైః |
 మామద్య మజ్జురచనైర్వచనైశ్చ బాలే
 హో లేశతోఽపి న కథం శిశిరీకరోషి || ౨||

సర్వేఽపి విస్మృతిపథం విషయాః ప్రయాతా
 విద్యాఽపి ఖేదకలితా విముఖీబభూవ |
 సా కేవలం హరిణశావకలోచనా మే
 నైవాపయాతి హృదయాదధిదేవతేవ || ౩||

నిర్వాణమజ్గలపదం త్వరయా విశన్త్యా
 ముక్తా దయావతి దయాఽపి కిల త్వయాఽసౌ |
 యన్మాం న భామిని నిభాలయాసి ప్రభాత
 నీలారవిన్దమదభజ్గిమదైః కటాక్షైః || ౪||

ధృత్వా పదస్థలనభీతివశాత్ కరం మే
 యా రూఢవత్యసి శిలాశకలం వివాహే |
 సా మాం విహాయ కథమద్య విలాసిని దయు-

మారోహసీతి హృదయం శతధా ప్రయాతి || ౫||

నిర్దూషణా గుణవతీ రసభావపూర్ణా

సాలజ్కృతిః శ్రవణమజ్గలవర్ణరాజిః ।

సా మామకీనకవితేప మనోఽభిరామా

రామా కదాపి హృదయాన్మమ నాపయాతి || ౬||

చింతా శశామ సకలాఽపి సరోరుహాణా-

మిదోశ్చ బిమ్బమసమాం సుషమామయాసీత్ ।

అభ్యుద్గతః కలకలః కిల కోకిలానాం

ప్రాణప్రియే యదవధి త్వమితో గతాఽసి || ౭||

సాదామినీవిలసితప్రతిమానకాణ్డే

దత్త్వా కియన్త్యపి దినాని మహేన్ద్రభోగాన్ ।

మన్రోజ్జితస్య నృపతేరివ రాజ్యలక్ష్మీ

ర్భాగ్యమ్యతస్య కరతో మమ నిర్గతాఽసి || ౮||

కేనాపి మే విలసితేన సముద్గతస్య

కోపస్య కిన్ను కరభోరు వశంవదాఽభూః ।

యన్మాం విహాయ సహసైవ పత్నితాఽపి

యాతాఽసి ముక్తిరమణీసదనం విదూరమ్ || ౯||

కావ్యాత్మనా మనసి పర్యణమన్ పురా మే

పీయూషసారసరసాస్తవ యే విలాసాః ।

తానన్తరేణ రమణీ రమణీయశీలే

చేతోహరా సుకవితా భవితా కథం నః || ౧౦||

యా తావకీనమధురస్మితకాన్తికాన్తే

భూమణ్ణలే విఫలతాం కవిషు వ్యతానీత్ ।

సా కాతరాక్షి విలయం త్వయి యాతవత్స్యాం

రాకాఽధునా వహతి వైభవమిన్దిరాయాః || ౧౧||

మన్దస్మితేన సుధయా పరిషిచ్య యా మాం

నేత్రోత్పలైర్వికసితైరనిశం సమీజే ।

సా నిత్యమజ్గలమయీ గృహ దేవతా మే

కామేశ్వరీ హృదయతో దుయితా న యాతి || ౧౨||

భూమౌ స్థితా రమణ నాథ మనోహరేతి
 సమ్బోధనైర్వమధిరోపితవత్స్యసి ద్యామ్ ।
 సర్వం గతా కథమివ ఊపసి త్వయేణశావా-
 ఊతం ధరణీధూలిషు మామిదాసీమ్ ॥ ౧౩॥

లావణ్యముజ్జ్వలమపాస్తతులం చ శీలం
 లోకోత్తరం వినయమర్థమయం నయం చ ।
 ఏతాన్ గుణానశరణానథ మాం చ హిత్యా
 హా హస్త సుందరి కథం త్రిదివం గతాఽసి ॥ ౧౪॥

కాత్యా సువర్ణవరయా పరయా చ శుద్ధయా
 నిత్యం స్వీకాః ఖలు శిఖాః పరితః ఊపస్తీమ్ ।
 చేతోహరామపి కుశేశయలోచనే త్వాం
 జానామి కోపకలుషో దహనో దదాహ ॥ ౧౫॥

కర్పూరవర్తిరివ లోచనతాపహస్త్రీ
 ఫుల్లామ్బుజస్రగివ కణ్ఠసుఖైకహేతుః ।
 చేతశ్చమత్కృతిపదం కవితేవ రమ్యా
 నమ్యా నరీభిరమరీవ హి సా విరేజే ॥ ౧౬॥

స్వప్నాన్నరేఽపి ఖలు భామిని పత్యురన్యం
 యా దృష్టవత్యాసి న కఞ్చన సాభిలాషమ్ ।
 సా సంప్రతి ప్రచలితాఽపి గుణైర్విహీనం
 ప్రాప్తం కథం కథయ హస్త పరం పుమాంసమ్ ॥ ౧౭॥

దయితన్య గుణాననుస్మరన్తి శయనే సంప్రతి యా విలోకితాఽసీత్ ।
 అధునా కిల హస్త సా కృశాణ్ణీ గిరమణ్ణీకురుతేన భాషితాఽపి ॥ ౧౮॥

రీతిం గిరామమృతవృష్టికరీ తదీయాం
 తాం చాకృతిం కవివరైరభినన్దనీయామ్ ।
 లోకోత్తరామథ కృతిం కరుణారసార్థాం
 స్తోతుం న కన్య సముదేతి మనఃప్రసాదః ॥ ౧౯॥

ఇతి శ్రీమత్పణ్ణితరాజజగన్నాథవిరచితే భామినీవిలాసే
 కరుణా నామ తృతీయో విలాసః ॥ ౩॥

॥ భామినీవిలాసే చతుర్థః శాస్తో విలాసః ॥

విశాలవిషయావీవలయలగ్నదావానల

ప్రస్ఫుత్యరశిఖావాలీవికలితం మదీయం మనః ।

అమన్దమిలదిన్దిరే నిఖిలమాధురీమన్దిరే

ముకున్దముఖచన్దిరే చిరమిదం చకోరాయతామ్ ॥ ౧ ॥

అయే జలధినన్దిననయననీరజాలమ్బున

జ్వలజ్వలన జిత్వరజ్వరభరత్వరాభజ్వరమ్ ।

ప్రభాతజలజోన్నమధ్గరిమగర్వసర్వజ్కృషై

ర్జగత్త్రితయరోచనైః శిశిరయాశు మాం లోచనైః ॥ ౨ ॥

స్మృతాఽపి తరుణాతపం కరుణయా హరస్తి నృణామ-

భజ్వరతనుత్విషాం వలయితా శత్రైర్విద్యుతామ్ ।

కలిన్దగిరినన్దినీతటసురద్రుమాలమ్బినీ

మదీయమతిచుమ్బినీ భవతు కాఽపి కాదమ్బినీ ॥ ౩ ॥

కలిన్దగిరినన్దినీతటవనాన్తరం భాసయన్

సదా పథి గతాగతశ్రమభరం హరన్ ప్రాణినామ్ ।

లతావలిశతా వృతో మధురయా రుచా సమ్భృతో

మమాశు హరతు శ్రమానతితరాం తమాలద్రుమః ॥ ౪ ॥

జగజ్జాలం జ్యోత్స్నామయనవసుధాభిర్జటిల-

జ్జనానాం సన్తాపం త్రివిధమపి సద్యః ప్రశమయన్ ।

శ్రితో వృన్దారణ్యం నతనిఖిలవదారకవృతో

మమ స్వాన్తర్ధ్వాన్తం నిరయతు నవీనో జలధరః ॥ ౫ ॥

గ్రీష్మచణ్ణకరమణ్ణల భీష్మజ్యాలసన్తరణతాపితమూర్తైః ।

ప్రావృషేణ్య ఇవ వారిధరో మే వేదనా హరతు వృష్టివరేణ్యః ॥ ౬ ॥

అపారే సంసారే విషమవిషయారణ్యసరణౌ

మమ భ్రామం భ్రామం విగలితవిరామం జడమతేః ।

పరిశ్రాన్తస్యాయం తరణితనయాతీరనిలయః

సమన్తాత్సన్తాపం హరినవతమాలస్తిరయతు ॥ ౭ ॥

ఆలిఙ్గితో జలధికన్యకయా సలీలం

లగ్నః ప్రియఙ్గులతయేవ తరుస్తమాలః ।

దేహావసానసమయే హృదయే మదీయే

దేవశ్చకాస్తు భగవానరవిన్దనాభః ॥ ౮ ॥

నయనానన్దనన్దోహ తున్దిలీకరణక్షమా ।

తిరయత్యాశు సన్తాపం కాపి కాదమ్భినీ మమ ॥ ౯ ॥

వాచా నిర్మలయా సుధామధురయా యాం నాథ శిక్షామదా-

స్తాం స్వప్నేపి న సంస్మరామ్యహమహమ్భావావృతో నిస్త్రపః ।

ఇత్యాగః శతశాలినం పునరపి స్వీయేషు మాం బిభ్రత-

స్త్యత్తో నాస్తి దయానిధిర్గురుపతే మత్తో న మత్తోఽపరః ॥ ౧౦ ॥

పాతాలం వ్రజ యాహి వా సురపురీమారోహ మేరోః శిరః

పారావారపరమ్పరా తర తథాప్యాశా న శాన్తాస్తవ ।

ఆధివ్యాధిపరాహతో యది సదా క్షేమం నిజం వాఙ్మనీ

శ్రీకృష్ణేతి రసాయనం రసయ రే శూన్యైః కిమన్యః శ్రమైః ॥ ౧౧ ॥

గణికాజామిలముఖ్యానవతా భవతా బతాహమపి ।

సీదన్భవమరుగర్తే కరుణామూర్తే న సర్వథోపేక్ష్యః ॥ ౧౨ ॥

విదిత్యేదం దృశ్యం విషమరిపుదుష్టం నయనయో

ర్విధాయాన్తర్ముద్రామథ సపది విద్రావ్య విషయాన్ ।

విధూతాన్తధ్వాన్తో మధుర మధురాయాం చితి కదా

నిమగ్నః స్యాం కస్యాం చన నవనభస్యామ్బుదరుచౌ ॥ ౧౩ ॥

మృద్ధీకా రసితా సితా సమశితా స్ఫితం నిపీతం పయః

స్వర్యాతేన సుధాప్యధాయి కతిథా రమ్భాధరఃఖణ్ణితః ।

సత్యం బ్రూహి మదీయ జీవ భవతా భూయో భవే భ్రామ్యతా

కృష్ణేత్యక్షరయోరయం మధురిమోద్ధారః క్వచిల్లక్షితః ॥ ౧౪ ॥

వజ్రం పాపమహీభృతాం భవగదోద్రేకస్య సిద్ధౌషధం

మిథ్యాజ్ఞాననిశావిశాలతమసన్తిగ్మాంశుబిమ్బాద్దయః ।

కరక్లేమహీరుదామరుతరజ్వాలాజటాలః శిఖీ

ద్వారం నిర్వృత్తిసదృశో విజయతే కృష్ణేతి వర్ణద్వయమ్ ॥ ౧౫ ॥

రే చేతః కథయామి తే హితమిదం వృన్దావనే చారయన్

వృన్దం కోఽపి గవాం నవామ్బుదనిభో బన్ధుర్న కార్యస్త్యయా ।

సౌన్దర్యామృతముద్గిరద్భిరభితః సమ్మోహ్య మన్దస్మితై

రేష త్వాం తవ వల్లభాంశ్చ విషయానాశు క్షయం నేష్యతి || ౧౬ ||

అవ్యాఖ్యేయాం వితరతి పరాం ప్రీతిమస్తర్నిమగ్నా
కణ్ఠే లగ్నా హరతి నితరాం యాస్తరధ్వాస్తజాలమ్ |
తాం ద్రాక్షాద్యైరపి బహుమతాం మాధురీముద్గిరస్తీం
కృష్ణేత్యాఖ్యాం కథయ రసనే యద్యసి త్వం రసంజ్ఞా || ౧౭ ||

సన్యేవాస్మిజ్జగతి బహవః పక్షిణో రమ్యరూపా-
స్తేషాం మధ్యే మమ తు మహతీ వాసనా చాతకేషు |
యైరధ్యక్షైరథ నిజసఖం నీరదం స్మారయద్భి-
శ్చిత్తారూఢం భవతి కిమపి బ్రహ్మ కృష్ణాభిధానమ్ || ౧౮ ||

విష్వద్రీచ్యా భువనమఖిలం భాసతే యస్య భాసా
సర్వాసామప్యహమితి విదాం గూఢమాలమ్బనం యః |
తం పృచ్ఛన్తి స్వహృదయమనా వేదినో విష్ణుమన్యా-
నన్యామోఽయం శివ శివ నృణాం కేన వా వర్ణనీయః || ౧౯ ||

సేవాయాం యది సాభిలాషమసి రే లక్ష్మీపతిః సేవ్యతా
చింతాయామసి సస్పృహం యది తదా చక్రాముధశ్చిన్త్యతామ్ |
ఆలాపం యది కాఙ్క్షసి స్మరరిపోర్గాథా తదాలప్యతాం
స్వాపం వాఙ్ఘ్నసి చేన్నిరర్గలసుఖే చేతః సఖే సుప్యతామ్ || ౨౦ ||

భవగ్రీష్మప్రౌఢాతపనివహసన్తప్తవపుషో
బలాదున్మూల్యం ద్రాక్షీగడమవివేకవ్యతికరమ్ |
విశుద్ధేఽస్మిన్నాత్మామృతసరసి నైరాశ్యశిశిరే
వినాహస్తే దూరీకృతకలుషజాలాః సుకృతినః || ౨౧ ||

బద్ధోన్ముక్త్యై ఖలు మఖముఖాన్ కుర్వతే కర్మపాశాన్
అన్తః శాన్త్యై మునిశతమతానల్పచింతాం భజన్తి |
తీర్థే మజ్జన్త్యశుభజలధేః పారమారోఢుకామాః
సర్వం ప్రామాదికమిహ భవభ్రాన్తిభాజాం నరాణామ్ || ౨౨ ||

ప్రథమం చుమ్భితచరణా జఙ్ఘాజానూరునాభిహృదయాని |
ఆశ్లిష్య భావనా మే ఖేలతు విష్ణోర్ముఖాబ్జశోభాయామ్ || ౨౩ ||
మలయానిలకాలకూటయో రమణీకున్తలభోగిభోగయోః |
శ్వపచాత్మభువోర్నిరస్తరా మమ భూయాత్పరమాత్మని స్థితిః || ౨౪ ||

నిఖిలం జగదేవ నశ్వరం పునరస్మిన్నితరాం కలేవరమ్ |
అథ తస్య కృతే కియానయం క్రియతే హస్త జనైః పరిశ్రమః || ౨౫||

ప్రతిపలమఖిలాల్లోకాన్మృత్యుముఖం ప్రవిశతో నిరీక్ష్యాపి |
హో హస్త కిమితి చిత్తం విరమతి నాదయాపి విషయేభ్యః || ౨౬||

సపది విలయమేతు రాజ్యలక్ష్మీరుపరి పతన్వథవా కృపాణధారాః |
అపహరతుతరాం శిరః కృతాన్తో మమ తు మతిర్న మనాగపైతు ధర్మాత్ || ౨౭||

అపి బహుదహనజాలం మూర్ధ్ని రిపుర్మే నిరస్తరం ధమతు |
పాతయతు వాసిధారామహమణుమాత్రం నకిఞ్చిదపభాషే || ౨౮||

తరణోపాయమపశ్యన్నపి మామక జీవ తామ్యసి కుతస్త్వమ్ |
చేతఃసరణావస్యాం కిం నాగన్తా కదాపి నన్దసుతః || ౨౯||

శ్రియో మే మా సన్తు క్షణమపి చ మాద్యధజఘటా
మదభ్రామ్యద్భృణ్ణావలిమధురఝృజ్కారసుభగాః |
నిమగ్నానాం యాసు ద్రవిణమదిరాఘుర్ణితదృశాం
సపర్యాసౌకర్యం హరిచరణయోరస్తమయతే || ౩౦||

కిం నిఃశక్యం శేషే శేషే వయసః సమాగతో మృత్యుః |
అథవా సుఖం శయ్యాథా నికటే జాగర్తి జాహ్నావీ జననీ || ౩౧||

సన్తాపయామి కిమహం ధావన్దావం ధరాతలే హృదయమ్ |
అస్తి మమ శిరసి సతతం నన్దకుమారః ప్రభుఃపరమః || ౩౨||

రేరే మనో మమ మనోభవశాసనస్య
పాదామ్బుజద్వయమనారతమానమన్తమ్ |
కిం మాం నిపాతయసి సంస్మృతిగర్తమధ్యే
నైతావతా లవ గమిష్యాతి పుత్రశోకః || ౩౩||

మరకతమణిమదినీధరో వా తరుణతరస్తరురేష వా తమాలః |
రఘుపతిమవలోక్య తత్ర దూరాదృషినికరైరితి సంశయః ప్రవేదే || ౩౪||

తరణితనయా కిం స్యాదేషా న తోయమయీ హి సా
మరకతమణి జ్యోత్స్నా వా స్యాన్న సా మధురా కుతః |
ఇతి రఘుపతేః కాయచ్చాయా విలోకనతత్పరైః
రుదితకుతుకైః కై కరాదౌ న సన్నిదిహ జనైః || ౩౫||

చపలా జలదాచ్యుతా లతా వా తరుముఖ్యాదితి సంశయే నిమగ్నః ।
గురునిఃశ్వాసితైః కపిర్మనీషీ నిరణైషీదథ తాం వియోగినీతి ॥ 3౬ ॥

భూతిర్నిచగృహేషు విప్రసదనే దారిద్ర్యకోలాహలో

నాశో హస్త సతామసత్పథజషామాయుః శతానాం శతమ్ ।

దుర్నీతిం తవ వీక్ష్య కోపదహనజ్వాలాజటాలోపి స-

న్కిం కుర్వే జగదీశ యత్పునరహం దీనో భవానీశ్వరః ॥ 3౭ ॥

ఆ మూలాద్రత్నసానోర్మలయవలయితాదా చ కూలాత్పయోధే-

ర్యావస్తః సన్ని కావ్యప్రణయనపటవస్తే విశక్కుం వదస్తు ।

మృద్వీకామధ్యనిర్వన్మసృణరసఝరీమాధురీభాజ్యభాజాం

వాచామాచార్యతాయాః పదమనుభవితుం కోఽస్తి ధన్యో మదన్యః ॥ 3౮ ॥

గిరాం దేవీ వీణాగుణరణసహీనాదరకరా

యదీయానాం వాచామమృతమయమాచామతి రసమ్ ।

వచస్తస్యాకర్ణ్య శ్రవణసుభగం పణ్ణితపతే-

రధున్వన్మూర్ధానం నృపశురథవాయం పశుపతిః ॥ 3౯ ॥

మధుద్రాక్షాః సాక్షాదమృతమథ వమాధరసుధా

కదాచిన్ కేషాఞ్చిత్ న ఖలు విదధీర న్నపి ముదమ్ ।

ధ్రువం తే జీవన్తోఽప్యహహా మృతకా మన్దమతయో

న యేషామానన్దం జనయతి జగన్నాథ భణితిః ॥ ౪౦ ॥

నిర్మాణే యది మార్మికోఽసినితరామత్యస్తపాకద్రవ-

న్మృద్ధీకామధుమాధురీమదపరీహారోధురాణాం గిరామ్ ।

కావ్యం తహి సఖే సుఖేన కథయ త్వం సమ్మృఖే మాదృశాం

నో చేదుష్కృతమాత్మనా కతమివ స్వాన్తాద్భహిర్మాకృథాః ॥ ౪౧ ॥

మద్వాణి మా కురు విషాదమనాదరేణ

మాత్సర్యమగ్రమనసాం సహసా ఖలానామ్ ।

కావ్యారవిన్దమకరన్దమధువ్రతానా-

మాన్యేషు ధాన్యతి తమాం కియతో విలాసాన్ ॥ ౪౨ ॥

విద్వాంసో వసుధాతలే పరవచఃశ్లాఘాసు వాచంయమా

భూపాలాః కమలావిలాసమదిరోస్మీలన్మదాఘూర్ణితాః ।

ఆన్యే ధాన్యతి కన్య లాన్యమధునాధన్యన్య కామాలస-

స్వర్వామాధరమాధురీమధరయన్ వాచాం విపాకో మమ ॥ ౪౩ ॥

ధుయైరపి మాధుర్యైర్ద్రాక్షాక్షీరేక్షుమాక్షికాదీనామ్ ।
వస్త్యైవ మాధురీయం పణ్ణితరాజస్య కవితాయాః ॥ ౪౪॥


శాస్త్రాణ్యాకలితాని నిత్యవిధయః సర్వేఽపి సమ్భవితా
దిల్లివల్లభపాణిపల్లవతలే నీతం నవీనం వయః ।
సంప్రత్యుజ్జితవాసనం మధుపురీమధ్యే హరిః సేవ్యతే
సర్వం పణ్ణితరాజరాజతిలకేనాకారి లోకాధికమ్ ॥ ౪౫॥

దుర్వృత్తా జారజన్మానో హరిష్యస్తీతి శక్యయా ।
మదీయపద్యరత్నానాం మజ్జలాపైషా మయా కృతా ॥ ౪౬॥

ఇతి శ్రీమత్పణ్ణితరాజజగన్నాథవిరచితే భామినీవిలాసే
పర శాస్త్రో నామ చతుర్థో విలాసః ॥ ౪॥

సమాప్తోఽయం గ్రంథః ।

Encoded and proofread by Mandar Mali

——
Bhamini Vilasa by Pandit Jagannatha
pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

